

Roviltnemnda i region 7 - Nordland

Saksbehandler, innvalgstelefon

Charlotte Holmstad Arnesen, 75 54 78 20

Saksframlegg møte 3/2023 i Roviltnemnda for region 7 - Nordland

Sak 14/2023 Godkjenning av innkalling

Sekretariatets forslag til vedtak:

Roviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner innkalling til møte 3/2023 uten merknader.

Sak 15/2023 Godkjenning av protokoll for møte 2/2023

Sekretariatets forslag til vedtak

Roviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner protokoll fra møte 2/2023 uten merknader.

Sak 16/2023 Klage på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv 2023/2024

Roviltnemnda vedtok på møte den 5. mai 2023 kvote om lisensfelling av jerv i perioden 20.08.2023 – 15.02.2024. Vedtaket ble publisert på Miljøvedtaksregisteret den 9. mai 2023.

Vedtaket ble påklaget av Aktivt rovdryvern (ARV) og NOAH – for dyrs rettigheter (NOAH) den 9. og 26. mai 2023.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Roviltnemnda region 7 – Nordland opprettholder vedtak i sak 11/2023 av 5. mai 2023. Klagen fra Aktivt rovdryvern og NOAH – for dyrs rettigheter oversendes derfor til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningslovens § 33.

Om klagefrist og klagerett

Roviltnemndas vedtak ble fattet den 5. mai 2023. Protokoll fra møte ble publisert på nemndas nettside den 9. mai. Samtidig ble vedtaket også registrert i Miljøvedtaksregisteret. Klagen fra ARV ble mottatt senere samme dag og klagen fra NOAH ble mottatt 26. mai. Vi legger til grunn at klagen er fremsatt innenfor klagefristen. Videre legger vi til grunn at ARV og NOAH har rettslig klageinteresse i saken.

Om klagen

Aktivt rovdyrvern

ARV anser at bestandsmålet for region 7 – Nordland ikke er oppfylt og at vedtaket om kvote for lisensfelling av jerv i 2023/2024 derfor bør forkastes i sin helhet. Det vises til jervetellingen som viser fem påviste ynglinger i Nordland i år. ARV tar i klagen også opp en rekke bekymringer angående jervebestanden i Norge.

Sekretariatet viser til klagen i sin helhet.

NOAH – for dyrs rettigheter

NOAH påpeker jervens status på den nasjonale og globale rødlista og at det er en ansvarsart. NOAH vurderer at vilkåret om bestandens overlevelse, jf. naturmangfoldloven § 18 andre ledd ikke er oppfylt, at føre-var-prinsippet ikke er anvendt i vurderingen av vedtaket, at vilkåret om skade ikke er oppfylt, jf. naturmangfoldloven § 18 bokstav b og at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger, jf. naturmangfoldloven § 18, ikke er oppfylt. Videre mener NOAH at den fastsatte kvoten for lisensfelling av jerv er motivert ut fra bestandsmål og understreker at det ikke er lovlig adgang til lisensfelling av jerv som kun er styrt av bestandsmål.

NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av jerv og strider med nasjonal og internasjonal lov av § 5, § 8, § 9, og § 18 andre ledd i Naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kumming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022. NOAH ber at klagen tas til følge og at vedtaket erklæres ugyldig.

Sekretariatet viser til klagen i sin helhet.

Sekretariatets vurdering

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene. I Norge skal det årlige være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv, 13 ynglinger av bjørn og 4-6 årlige ungekull av ulv, hvor tre av disse skal ha skjedd i revir som i helhet ligger i Norge.

Rovviltregion 7 – Nordland har følgende nasjonalt mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser: 10 årlige ynglinger av gaupe, 10 årlige ynglinger av jerv og én yngling av bjørn, jf. rovviltforskrifta § 4 bokstav g. For jerv og gaupe er det gjennomsnittet av påviste ynglinger de siste tre årene som avgjør hvorvidt rovviltmyndene har myndighet til å fatte vedtak om bl.a. kvote for betinget skadefelling, jf. rovviltforskrifta § 7 første ledd og § 8.

Tall fra nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt i Norge viser at bestandsmålet for jerv i Nordland er oppnådd, og gjennomsnittet de tre siste årene ligger på 10,3 årlige ynglinger (12 ynglinger i 2022, åtte i 2021 og 11 i 2020).

Statsforvalteren legger til grunn at rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv for perioden 20.08.2023 – 15.02.2024.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven §§ 1 og 5, er det et mål at artenes og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet sees i sammenheng med geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. 52 (2008-2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om

en geografisk differensiert forvaltning er konkretisert i rovviltforskrifta §§ 3 og 4, og gjennom den regionale forvaltningsplanen for region 7.

Rovviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser, jf. § 14 første ledd i naturmangfoldloven. I samme paragraf, andre ledd, står det at ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtak om kvote for lisensfelling av jerv gjelder innenfor områder hvor det foregår reindrift, og i vedtaket vises til at det i vurderingene har vært lagt vekt på skadeomfanget og potensialet for rovviltskader på både sau og tamrein.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Ved behandling av sak 11/2023 la vi grunn at det ville bli påvist flere jerveynglinger i Nordland på bakgrunn av tidligere erfaring med prosessen rundt yngleregistrering av jerv. Siden vedtaksdatoen har antall påviste ynglinger økt fra én til syv i regionen per 23. mai, hvorav én er tatt ut på ekstraordinært uttak. Siden det ble lagt til grunn at det ville bli flere påviste ynglinger av jerv i regionen, vurderer vi at det likevel ikke har kommet nye opplysninger om jervebestanden som er av vesentlig betydning siden kvoten på lisensfelling av jerv 2023/2024 ble vedtatt den 5. mai. Videre viser vi til vurderingene som ble gjort i samme sak og saksframlegg angående totalkvote og hunddyrkvote.

Konklusjon

Sekretariatet legger til grunn at det er rovviltnemnda i region 7 som har myndighet til å vedta kvote for lisensfelling av jerv. Vi legger også til grunn at uttak av vedtatt kvote ikke er skadelig for bestandens overlevelse. I tillegg til vurderingene ovenfor viser vi til beskrivelse og vurderinger gjort i vårt saksframlegg av 2/2023 til opprinnelig vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 7 - Nordland 2023/2024.

Sekretariatet vurderer at klagen ikke inneholder nye opplysninger som gir grunn for rovviltnemnda til å endre sitt vedtak om kvote for lisensfelling for jerv i region 7 – Nordland 2023/2024.

Vi anbefaler at nemnda ikke tar klagen til følge og at de oversendes til Klima- og Miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29, og rovviltforskrifta § 18.

Sak 17/2023 Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv 2023/2024

Rovviltnemnda vedtok på møte den 5. mai 2023 kvote om betinget skadefelling på to (2) ulv og fire (4) jerv i perioden 01.06.2023 – 15.02.2024. Vedtaket ble publisert på Miljøvedtaksregisteret den 9. mai 2023.

Vedtaket ble påklaget av Aktivt rovdryvern (ARV) og NOAH – for dyrs rettigheter (NOAH) den 9. og 26. mai 2023.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda region 7 – Nordland opprettholder vedtak i sak 12/2023 av 5. mai 2023. Klagen fra Aktivt rovdryvern og NOAH – for dyrs rettigheter oversendes derfor til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningslovens § 33.

Om klagefrist og klagerett

Roviltnemndas vedtak ble fattet den 5. mai 2023. Protokoll fra møte ble publisert på nemndas nettside den 9. mai. Samtidig ble vedtaket også registrert i Miljøvedtaksregisteret. Klagen fra ARV ble mottatt senere samme dag og klagen fra NOAH ble mottatt av oss den 26. mai 2023. Vi legger til grunn at klagen er fremsatt innenfor klagefristen. Videre legger vi til grunn at ARV og NOAH har rettslig klageinteresse i saken.

Om klagen

Aktivt rovdryvern

ARV ber om at vedtaket overprøves sett til Norges forpliktelser i henhold til Bernkonvensjonen, naturmangfoldloven, lov om dyrevelferd og rovviltforskriften. ARV mener at kvote om lisensfelling av jerv og kvote på betinget skadefelling av jerv må sees i sammenheng. Videre ber ARV om å få innsyn i region 7 sine strategier for å ivareta eventuelle skadegjørere som potensielt har viktige gener som kan redusere innavlproblematikken i Norges ulvebestand.

Sekretariatet viser for øvrig til klagen i sin helhet.

NOAH – for dyrs rettigheter

NOAH mener vedtaket er i strid med Bernkonvensjonen og Naturmangfoldloven og påpeker jervens og ulvens status på norsk rødliste, samt at jerven er en ansvarsart. NOAH vurderer at vilkåret om bestandens overlevelse, jf. naturmangfoldloven § 18, ikke er oppfylt og at føre-var-prinsippet ikke er anvendt i vurderingene til nemnda. Videre vurderer NOAH at vedtaket om kvoten ikke er tilstrekkelig skademotivert og at det ikke finnes noe juridisk grunnlag for en så høy kvote og at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger, jf. naturmangfoldloven § 18 ikke er oppfylt.

NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør en uforsvarlig forvaltning av jerv og ulv og strider med nasjonal og internasjonal lov - § 5, § 8, § 9, og § 18 andre ledd i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen. NOAH ber om at klagen tas til følge og at vedtaket erklæres ugyldig.

Sekretariatet viser for øvrig til klagen i sin helhet.

Sekretariatets vurdering

Vi viser til redegjørelsene om nasjonale bestandsmål for de ulike rovviltartene, samt region 7 sine fastsatte bestandsmål i sak 15/2023. Det nasjonale bestandsmålet for ulv i Norge er oppnådd. Imidlertid skal det ikke etableres ulv i området med samisk reindrifts, noe som vil si at det ikke skal etableres ulv i Nordland, jf. St. meld. nr. 15 (2003 – 2004) s 112. Videre viser vi også til oppnåelse av bestandsmålet for jerv i Nordland, jf. saksframlegg 2/2023.

Sekretariatet legger til grunn at rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefellingstillatelser på jerv og ulv for perioden 01.06.2023 – 15.02.2024.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven §§ 1 og 5, er det et mål at artenes og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet sees i sammenheng med geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. 52 (2008-2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om

en geografisk differensiert forvaltning er konkretisert i rovviltforskrifta §§ 3 og 4, og gjennom den regionale forvaltningsplanen for region 7.

Rovviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser, jf. § 14 første ledd i naturmangfoldloven. I samme paragraf, andre ledd, står det at ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtak om kvote for betinget skadefelling gjelder innenfor områder hvor det foregår reindrift, og i vedtaket vises det til at det i vurderingene har vært lagt vekt på skadeomfanget og potensialet for rovviltskader på både sau og tamrein.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Ved behandling av sak 11/2023 og 12/2023 la vi grunn at det ville bli påvist flere jerveynglinger i Nordland på bakgrunn av tidligere erfaring med prosessen rundt yngleregistrering av jerv. Siden vedtaksdatoen har antall påviste ynglinger økt fra én til syv i regionen per 23. mai, hvorav én er tatt ut på ekstraordinært uttak. Siden det ble lagt til grunn at det ville bli flere påviste ynglinger av jerv i regionen, vurderer vi at det likevel ikke har kommet nye opplysninger om jervebestanden som er av vesentlig betydning siden kvoten på betinget skadefelling av jerv 2023/2024 ble vedtatt den 5. mai. Vi vurderer at det samme gjelder for ulv. Videre viser vi til vurderingene som ble gjort i sak 12/2023 og saksframlegg 2/2023, hvor vi også blant annet vurderer totalbelastningen jervebestanden i Nordland utsettes for.

Om iverksetting av betinget skadefelling

Betinget skadefelling er et vedtak med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 om felling av enkeltindivid av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på bufe og tamrein, der det på forhånd er fastsatt en kvote og vilkår av overordnet myndighet. Rovviltnemnda har vedtatt slik kvote for ulv og jerv, og det er denne kvota som bl.a. nå er påklaget.

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå. Det er Statsforvalteren som av eget tiltak eller etter søknad kan fatte vedtak om iverksetting av felling innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av Rovviltnemnda eller Miljødirektoratet. Ved en slik vurdering skal rovviltforskriftas § 9 følges, samt føringer i regional forvaltningsplan.

Ulv

ARV uttrykker bekymring for region 7 sin strategi for å ivareta eventuelle skadegjørere som potensielt har viktige gener for ulvebestanden i Norge. Sekretariatet viser til at det ikke skal legges til rette for etablering av familiegrupper eller revirmarkerende ulv i regionen og at det ikke er fastsatt noe bestandsmål for ulv i regionen. Vi viser også til St. meld. nr. 15 (2003 – 2004) s 112 om bestandsmål og forvaltningsprinsipper i Nord-Norge om ulv: «Ulv: det skal ikke legges til rette for etablering av familiegruppe eller revirmarkerende ulv i regionene. Forvaltningen skal likevel ta særlig hensyn til at individer som vandrer inn i området fra nord eller øst kan representere en særskilt verdi for ynglende populasjonen i region 3 og i hele Sør-Skandinavia».

Vi forholder oss til føringer i brev fra Klima- og miljødepartementet 24. april 2018 og vårt brev av 21. mai 2018 om genetisk viktige ulver. Det kan ikke forutsettes at ethvert genetisk verdifullt individ i populasjonen kan identifiseres til enhver tid, for eksempel ved akutte skader på sau og tamrein på sommeren, eller i områder uten snødekke. Det skal likevel, så langt det er mulig, gjennomføres forsøk på innsamling av prøve for identifisering av genetisk status før det fattes vedtak om felling.

Konklusjon

Sekretariatet legger til grunn at det er rovviltnemnda i region 7 som har myndighet til å vedta kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv i region 7 – Nordland i 2023/2024. Vi legger også til grunn at uttak av vedtatt kvote ikke er skadelig for noen av de to bestandenes overlevelse. I tillegg til vurderingene ovenfor viser vi til beskrivelse og vurderinger gjort i vårt saksframlegg av 2/2023 til opprinnelig vedtak om kvote for betinget skadefellingstillatelse for jerv og ulv i region 7 – Nordland 2023/2024.

Sekretariatet vurderer at klagen ikke inneholder nye opplysninger som gir grunn for rovviltnemnda til å endre sitt vedtak om kvote for betinget skadefellingstillatelse av jerv og ulv i region 7 – Nordland 2023/2024.

Vi anbefaler at nemnda ikke tar klagen til følge og at de oversendes til Klima- og Miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29, og rovviltforskrifta § 18.

Sak 18/2023 Lisensfelling på brunbjørn 2023

Bakgrunn og begrunnelse

Etter rovviltforskriften §§ 7 og 10 kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand bjørn når bestanden ligger over det nasjonale fastsatte bestandsmålet for bjørn i regionen. Videre har rovviltnemnda vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 årlige ynglinger eller mer av bjørn i Norge. Nemndas myndighet skal for bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriftens § 3 tredje ledd. I tilfeller hvor nemnda ikke har denne myndigheten, er den lagt til Miljødirektoratet.

Siste rapport for brunbjørn fra Nasjonalt overvåkingsprogram er NINA rapport 2267 *DNA-basert overvåking av brunbjørn i Norge i 2022*. Det fremgår i denne rapporten at det er beregnet 9,5 ynglinger i 2022. Det er en økning på 1,4 bjørnekull fra 2021, og det høyeste antallet estimerte årlig yngling av brunbjørn siden den DNA-baserte overvåkingen over hele landet startet opp i Norge for 25 år siden. Ingen av ynglingene befinner seg i region 7 – Nordland.

Etter redegjørelse fra KLD, jf. brev av 19. mai 2023, legger vi til grunn at Rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av brunbjørn i Nordland i år på bakgrunn av bestemmelsen om at rovviltnemndene har vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 ynglinger eller mer av bjørn i Norge, med mindre det foreligger særskilte grunner for noe annet jf. rovviltforskrifta § 7. Det følger videre av rovviltforliket av 2011 punkt 2.3.1 tredje avsnitt at KLD skal gi retningslinjer til de regionale rovviltnemndene der bestandsmålene ikke er nådd.

KLD har på denne bakgrunn bedt Miljødirektoratet vurdere om det bør gis retningslinjer til nemndene i regioner der bestandsmålet ikke er nådd, som er tilfelle i rovviltregion 7. Følgende uttalelse fra Miljødirektoratet om hvilke utfordringer som gjelder knyttet til overføring av vedtaksmyndighet til regionen er gitt: «*Forvaltningsplanen til rovviltregion 7 slik den foreligger nå er på flere punkt ikke i samsvar med gjeldende politiske føringer eller regelverk, og vi mener fortsatt den ikke er egnet til å ivareta de nasjonale bestandsmål som er satt for regionen. Videre mener vi at planen ikke bidrar til å skape forutsigbarhet og at planen mest sannsynlig vil forsterke konflikter fremfor å bidra til å dempe konflikter*». Videre skriver Miljødirektoratet: «*Vi vurderer at forvaltningsplanen med forvaltningsområdet som er avsatt til bjørn ikke er egnet som habitat for bjørn og planen er derav ikke*

egnet som styringsverktøy for rovviltforvaltningen av bjørn i regionen (se vår uttalelse av 13. mars 2017 til revidert forvaltningsplan for rovvilt i region 7). Dersom forvaltning av bjørn skal overføres til rovviltnemnda i region 7 forutsetter det tydelige styringssignaler fra KLD for at både nemnda og sekretariat skal kunne praktisere en forvaltning som er i tråd med regelverket, være forutsigbart og ikke bidrar til økte konflikter».

På bakgrunn av overføringen av vedtaksmyndighet til nemndene fremgår følgende retningslinjer i brev av 19. mai 2023: «Der en rovviltnemnd har vedtaksmyndighet for brunbjørn uten at det regionale bestandsmålet er nådd, skal nemndene forvalte bjørn i samsvar med disse retningslinjene:

- Rovviltnemndene skal ved eventuelle vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling av brunbjørn forvalte bestanden med formål å nå de regionale bestandsmålene.
- Så lenge bestanden i den enkelte region er under det regionale bestandsmålet, skal det være en restriktiv bruk av virkemiddelet lisensfelling. Eventuell iverksetting av lisensfelling må være i samsvar med virkemiddelets hensikt, som er å begrense veksten og/eller begrense utbredelsen av brunbjørn i regionen.
- Av hensynet til bjørnebestanden og muligheten for å nå det regionale bestandsmålet, bør nemndene ved vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling være forsiktig når det gjelder uttak av binner i regioner der man er under bestandsmålet, også utenfor forvaltningsområdet for bjørn.
- Ved vedtak om betinget skadefelling bør det dessuten presiseres hvilke hensyn som skal tas ved kjent forekomst av bjørnebinner og unger i følge med binner. Dagens forvaltningspraksis er at binner med unger og dens unger er unntatt fra tillatelse for felling.
- Vedtak skal baseres på vurderinger der man legger til grunn den kunnskapen som foreligger fra overvåkingsrapportene fra Rovdata, jf. rovviltforskriften § 7 andre ledd.

«Rovviltnemndas vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriftens § 3 tredje ledd og § 6.»

- Det følger av kommentarene til rovviltforskriften § 7 andre ledd at kravet til presisjon i vedtak øker både med hensyn til bruk av skadefellingstillatelser og kvotejakt/lisensfelling jo nærmere ned mot de nasjonale bestandsmålene den aktuelle rovviltarten forvaltes. Kravet til presisjon i vedtak, både med hensyn til bruk av skadefelling og lisensfelling øker når bestanden ligger under både det regionale og det nasjonale bestandsmålet.
- Dersom nemndene ønsker å fatte vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling for brunbjørn, bør dette gjøres så tidlig som mulig slik at klagesaker kan behandles mens de fortsatt er aktuelle. Klima- og miljødepartementet kan gi vedtak om oppsettende virkning i påvente av eventuell klagebehandling dersom det er nødvendig for at eventuelle klager skal kunne avgjøres mens saken fortsatt er aktuell».

Sekretariatets forslag til vedtak:

Roviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for brunbjørn i regionen ikke er oppfylt, men på bakgrunn av brev fra Klima- og miljødepartementet av 19. mai 2023 om vedtaksmyndighet for brunbjørn og retningslinjer, legger nemnda til grunn at myndigheten til å vedta kvote for lisensfelling på brunbjørn i Nordland i 2023 ligger hos nemnda.

Roviltnemnda legger til grunn at vi ikke har oppnådd bestandsmålet for brunbjørn i Nordland og at det derfor ikke er grunnlag for å bruke lisensfelling til å begrense veksten og/eller utbredelsen av brunbjørn i fylket. Eventuell felling av skadegjørende bjørn i beiteområder i sommer bør vurderes gjennom skadefellingsystemet.

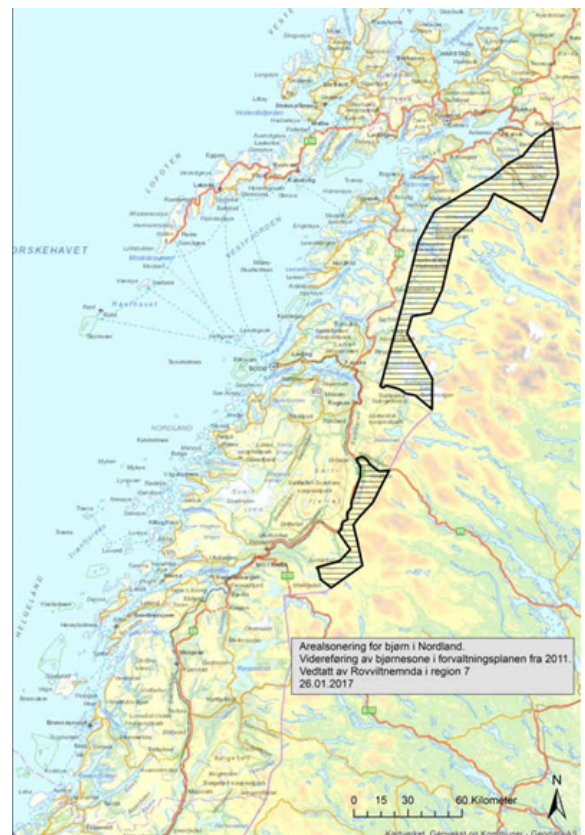
Forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

I revidert forvaltningsplan som ble sluttbehandlet av nemnda i mars 2017 ble prioriterte forvaltningsområder for brunbjørn videreført fra forrige plan:

- Område 1: Indre del av Nordland mellom Rana og Saltdal, mellom Kallvatnet i Rana kommune og Junkerdalen i Saltdal kommune.
- Område 2: Indre deler av Nordland mellom Sulis i Fauske kommune og Bjørnfjell i Narvik kommune.

Forvaltningsprinsipper for brunbjørn i forvaltningsplanen:

- 2.5.1 Skadefelling i svart sone er i utgangspunktet kun aktuelt ved akutte skadesituasjoner. Det skal være lavere terskel for felling av hannbjørner enn binner.
- 2.5.2 Dersom det på våren oppdages bjørn i kalvingsland for reindrift innenfor svart sone, eller i randsonen til svart sone, skal det i samråd med reinbeitedistriktet iverksettes avbøtende tiltak.
- 2.5.3 Inntil bestandsmålet for bjørn er oppnådd, åpnes det ikke for lisensfelling i svart sone. Om bestandsmålet oppnås, kan det åpnes for lisensfelling i svart sone for å bidra til byrdefordelingsprinsippet for sau- og reindriftnæringene. Kvotestørrelsen og kvotefordelingen skal tilpasses oppnåelse av bestandsmål. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal også tas med i vurderingen.
- 2.5.4 Utenfor svart sone skal det åpnes for årlig lisensfelling av bjørn.

Figur 1. Forvaltningsområde for brunbjørn i Nordland

2.5.5 Utenfor svart sone skal det som hovedregel gis tillatelse til uttak av bjørn som forventes å gjøre skade.

Klima- og miljødepartementet har besluttet å hente inn forvaltningsplanen til behandling, jf. brev av 2. juli 2018. De har varslet at de vil gjennomføre nødvendige endringer i forvaltningsplanen. Roviltnemndas nåværende og vedtatte plan vil gjelde inntil departementet har gjennomført de nødvendige endringene i forvaltningsplanen.

Tapsutvikling til brunbjørn

Antall påviste tap av sau til brunbjørn i fylket varierer noe fra år til år. De største tapene har vi hatt i Hattfjelldal og Grane kommuner. I årene 2015 – 2017 var det få tap til brunbjørn i fylket. Med unntak av i 2020 har det vært noe økning i tap til bjørn i årene etter 2017.

Tabellen viser utviklingen i påviste tap av sau til brunbjørn i Nordland i perioden 2011 – 2022.

År	Grane	Hattfjelldal	Brønnøy	Hemnes	Rana	Vefsn	Bodø	Saltdal	Evenes	Narvik	SUM
2011	7	69			7			3			86
2012		36			26			18			80
2013	15	53	7	4	9		1	12			101
2014	15	27			12			5			59
2015		6			1						8
2016	10					1		1			12
2017											0
2018	16	7									23
2019	15	16							7		38
2020		3									3
2021	27	11				2				5	45
2022	13	20				3					36

Tabellen viser antall sau og lam erstattet som tapt til brunbjørn i Nordland i perioden 2011-2022.

År	Grane	Hattfjelldal	Brønnøy	Hemnes	Rana	Vefsn	Bodø	Saltdal	Evenes	Narvik	SUM
2011	10	300		4	32			12			358
2012		251			162			58			471
2013	76	282	43	35	70		3	38			553
2014	83	170			61			13			327
2015		52			2						54
2016	23					81		3			34
2017											0
2018	109	34									143
2019	75	138							20		233
2020		57									57
2021	159	184				13				5	361
2022	92	192				8					292

Brunbjørn i Nordland

Overvåking av brunbjørn skjer i dag hovedsakelig ved hjelp av DNA-analyser av ekskrementer og hår. DNA-analyse kan identifisere art, individ, kjønn og slektskap. Antall ungekull som fødes hvert år estimeres ved bruk av en modell som baserer seg på innsamlet DNA-materialet fra hunnbjørner.

Resultatet fra DNA-analysene identifiserte 175 ulike bjørner som har vært inntil landegrensen i løpet av 2022; 79 binner (45 %) og 96 hannbjørner (55 %). Dette er en økning med 15 individer og er det høyeste antallet individer som er påvist siden den DNA-baserte overvåkingen ble landsdekkende i 2009. Forekomsten av brunbjørn er i hovedsak konsentrert i fylkene Troms og Finnmark, Innlandet og Trøndelag, som tidligere, og det er også der økningen av antall individer er registrert.

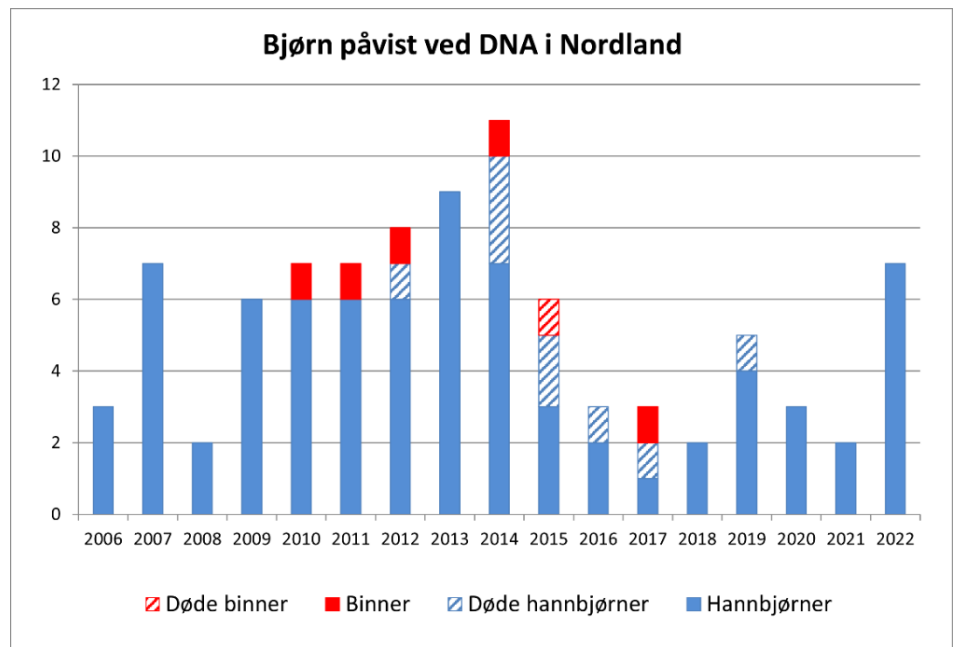

I Nordland viser DNA-analyser en negativ utvikling i antall påviste individ i perioden 2014-2021 (Se figur nedenfor). I 2022 ble det registrert til sammen syv bjørner i Nordland, hvorav tre som kun ble registrert i Nordland og fire som også ble registrert i andre fylker samme år. To individer ble funnet i Narvik og fem på Helgeland. Alle var hannbjørner. Dette er en markert økning fra i fjor, da det ble registrert to bjørner i fylket.

Samtlige fem hannbjørner på Helgeland ble også registrert i Trøndelag samme år. En av disse ble felt på skadefelling i Namsos i september.

Det er per 24. mai 2023 registrert én observasjon av bjørn i Nordland ifølge Rovbase, nord i Grane kommune. Det er også påvist to tap av rein til bjørn sør i Vefsn kommune i mai.

Det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn er 13 årlige ynglinger, hvorav én i region 7 – Nordland. Estimert for 2022 viser 9,5 totalt i Norge, en økning på 1,4 fra 2021. Det er ingen påviste ynglinger i Nordland.

Bjørn påvist ved DNA-analyse i Nordland perioden 2006-2022. Kilde: Rovbase

Kjent avgang av brunbjørner i Norge i 2022 var totalt 14 bjørner, hvorav syv er felt på skadefelling, fire er felt i påberopt nødverge og tre er felt på lisensfelling. De siste årene er det felt flere brunbjørn på skadefelling og lisensjakt i fjellområdene i Sverige, forholdsvis nær Nordlandsgrensa i Salten og på Helgeland.

Vurdering

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnader ved miljøforringelse og blir ikke sett på som relevant i denne saken. Naturmangfoldloven § 8 sier at offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så lang det er rimelig bygge på eksisterende og tilgjengelig kunnskap om artens bestandssituasjon, samt effekt av påvirkning. Sekretariatet viser til beskrivelse av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskrifta § 3 og til beskrivelse av bestandssituasjonen for brunbjørn i Nordland ovenfor. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen brunbjørnbestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Brunbjørnbestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksne brunbjørner i hovedsak gjennom lisens- og skadefelling, slik at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samlede belastningen på brunbjørnbestanden. Føre-var-prinsippet kommer til bruk i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig, jf. § 9 i naturmangfoldloven. Statsforvalteren vurderer at det ikke er tilfelle i denne saken.

I Stortingets rovviltforlik fra juni 2011 er det uttalt at forvaltningen skal bidra til å sikre overlevelsen av alle de store rovviltartene i norsk natur. Dette er konkretisert gjennom egne bestandsmål for de ulike rovviltregionene, hvor vi i Nordland har bl.a. har mål om én årlig yngling av brunbjørn. Bestanden av brunbjørn ligger i dag under det fastsatte bestandsmålet for Nordland, og forvaltningen må derfor legge til rette for en bestandsøkning opp mot bestandsmålet.

Samtidig skal forvaltningen ivareta hensynet til beitenæringene og andre samfunnsinteresser. Dette skal skje gjennom arealdifferensiering, det vil si at enten hensynet til rovviltet eller næringsinteressene skal veie tyngst i det enkelte området, jf. vedtatt forvaltningsplan. Slik differensiering skal ivareta hensynet som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Hensynet til beitenæringene er i rovviltforliket bl.a. konkretisert gjennom presiseringer om at soneinndelingen må forvaltes tydelig, og at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområder for tamrein. Videre er det uttalt at det skal gis økt adgang til lisensfelling av hannbjørner utenfor prioriterte yngleområder for bjørn slik at forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder reduseres. Likeledes skal det sikres oppnåelse av bestandsmål for rovviltet innenfor områder prioritert for rovdyr gjennom betydelige tilpasninger i drifta hos beitenæringa for å unngå uakseptable store tap.

Rovviltnemda har gjennom revisjon av forvaltningsplanen lagt opp til at det skal åpnes for lisensfelling utenfor vedtatte bjørnesoner, også i år hvor bestandsmålet ikke er nådd. I forhold til bruk av forvaltningsplanen som styringsverktøy ved fastsetting av lisensfellingkvote, viser vi til anbefalingene vi ga til nemnda i forbindelse med revisjonsarbeidet og til Miljødirektoratets uttalelse til planen. Den valgte arealdifferensieringen, med et bjørneområde som ikke sammenfaller med områder som biologisk sett ligger til rette for bjørn, vil etter vår vurdering i overskuelig framtid ikke bidra til at bestandsmålet for regionen vil oppnås. Lisensfelling skal i hovedsak tas i bruk som virkemiddel når bestandsmålet er oppnådd. Når planen legger opp til at det skal foregå årlig lisensfelling i alle arealer utenfor de foreslåtte forvaltningsområdet for brunbjørn, legges det opp til en virkemiddelbruk som ikke er forankret i rovviltforskriftens § 7 og § 10.

De siste årene har ikke Miljødirektoratet åpnet for lisensfelling av brunbjørn i Nordland. I 2022 la nemnda til grunn at bestandsmålet for bjørn i region 7 – Nordland ikke var oppfylt og det ble på bakgrunn av dette ikke anbefalt lisensfelling på bjørn. Tidligere år har nemnda anbefalt en begrenset lisensfelling i Nordland.

Sauenæringa på Helgeland melder om økende utfordringer med brunbjørn. De siste to årene har det vært en økning i antall påviste og erstatta tap av sau til brunbjørn, jf. tabeller ovenfor. I reindrifta meldes det også om økte utfordringer når det gjelder brunbjørn på Helgeland. Det ble den 8. mai i år påvist to simler tapt til bjørn rett vest for Reinfjellet i Vefsn kommune. I 2022 ble det tapt ei simle i Trofors i april 2022. Utover dette er det ikke påvist tap av rein til brunbjørn i Nordland siden 2014.

Konklusjon

Uten en forvaltningsplan som er egnet som et styringsverktøy for langsiktig forvaltning av brunbjørn i Nordland, og med en brunbjørnbestand langt under det regionale bestandsmålet, vurderer sekretariatet at det ikke bør åpnes for lisensfelling av brunbjørn i fylket. Vi viser til at lisensfelling er et virkemiddel for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand brunbjørn ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Vi vurderer at å ikke åpne for lisensfelling vil være i tråd med retningslinjer gitt av KLD. Eventuell felling av skadegjørende bjørn i beiteområder i sommer bør vurderes gjennom skadefellingssystemet.

Sak 19/2023 Kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 7 – Nordland 2023/2024

Bakgrunn og begrunnelse

Roviltnemnda har myndighet til å fastsette kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv for perioden 1. juni – 15. februar når bestanden ligger over det nasjonale fastsatte bestandsmålet for arten i regionen, jf. § 7 og § 8 i rovviltforskrifta. Tall fra nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt i Norge viser at bestandsmålet for brunbjørn ikke er oppnådd og det er registrert 9,5 årlige ynglinger. Likevel sier bestemmelsen i § 7 i rovviltforskrifta at rovviltnemndene har vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 årlige ynglinger eller mer av bjørn i Norge. Sekretariatet legger derfor til grunn at rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn, jf. § 7 og brev av 19. mai 2023 fra KLD.

Nemndas myndighet skal for bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriftens § 3 tredje ledd. Det følger videre av rovviltforliket av 2011 punkt 2.3.1 tredje avsnitt at KLD skal gi retningslinjer til de regionale rovviltnemndene der bestandsmålene ikke er nådd. Siden region 7 – Nordland ikke har oppnådd bestandsmålet for bjørn har Miljødirektoratet i oppdrag fra KLD gitt følgende uttalelse om utfordringene i region 7: *«Forvaltningsplanen til rovviltregion 7 slik den foreligger nå er på flere punkt ikke i samsvar med gjeldende politiske føringer eller regelverk, og vi mener fortsatt den ikke er egnet til å ivareta de nasjonale bestandsmål som er satt for regionen. Videre mener vi at planen ikke bidrar til å skade forutsigbarhet og at planen mest sannsynlig vil forsterke konflikter fremfor å bidra til å dempe konflikter»*. Videre skriver Miljødirektoratet: *«Vi vurderer at forvaltningsplanen med forvaltningsområdet som er avsatt til bjørn ikke er egnet som habitat for bjørn og planen er derav ikke egnet som styringsverktøy for rovviltforvaltningen av bjørn i regionen (se vår uttalelse av 13. mars 2017 til revidert forvaltningsplan for rovvilt i region 7). Dersom forvaltning av bjørn skal overføres til rovviltnemnda i region 7 forutsetter det tydelige styringssignaler fra KLD for at både nemnda og sekretariat skal kunne praktisere en forvaltning som er i tråd med regelverket, være forutsigbart og ikke bidrar til økte konflikter»*.

På bakgrunn av overføringen av vedtaksmyndighet til nemndene fremgår følgende retningslinjer i brev av 19. mai 2023: *«Der en rovviltnemnd har vedtaksmyndighet for brunbjørn uten at det regionale bestandsmålet er nådd, skal nemndene forvalte bjørn i samsvar med disse retningslinjene:*

- *Roviltnemndene skal ved eventuelle vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling av brunbjørn forvalte bestanden med formål å nå de regionale bestandsmålene.*
- *Så lenge bestanden i den enkelte region er under det regionale bestandsmålet, skal det være en restriktiv bruk av virkemiddelet lisensfelling. Eventuell iverksetting av lisensfelling må være i samsvar med virkemiddelets hensikt, som er å begrense veksten og/eller begrense utbredelsen av brunbjørn i regionen.*
- *Av hensynet til bjørnebestanden og muligheten for å nå det regionale bestandsmålet, bør nemndene ved vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling være forsiktig når det gjelder uttak av binner i regioner der man er under bestandsmålet, også utenfor forvaltningsområdet for bjørn.*
- *Ved vedtak om betinget skadefelling bør det dessuten presiseres hvilke hensyn som skal tas ved kjent forekomst av bjørnebinner og unger i følge med binner. Dagens forvaltningspraksis er at binner med unger og dens unger er unntatt fra tillatelse for felling.*

- Vedtak skal baseres på vurderinger der man legger til grunn den kunnskapen som foreligger fra overvåkingsrapportene fra Rovdata, jf. rovviltforskriften § 7 andre ledd.

«Rovviltnemndas vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriftens § 3 tredje ledd og § 6.»

- Det følger av kommentarene til rovviltforskriften § 7 andre ledd at kravet til presisjon i vedtak øker både med hensyn til bruk av skadefellingstillatelser og kvotejakt/lisensfelling jo nærmere ned mot de nasjonale bestandsmålene den aktuelle rovviltarten forvaltes. Kravet til presisjon i vedtak, både med hensyn til bruk av skadefelling og lisensfelling øker når bestanden ligger under både det regionale og det nasjonale bestandsmålet.
- Dersom nemndene ønsker å fatte vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling for brunbjørn, bør dette gjøres så tidlig som mulig slik at klagesaker kan behandles mens de fortsatt er aktuelle. Klima- og miljødepartementet kan gi vedtak om oppsettende virkning i påvente av eventuell klagebehandling dersom det er nødvendig for at eventuelle klager skal kunne avgjøres mens saken fortsatt er aktuell».

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for brunbjørn i regionen ikke er oppfylt, men på bakgrunn av brev fra Klima- og miljødepartementet av 19. mai 2023 om vedtaksmyndighet for brunbjørn og retningslinjer, legger nemnda til grunn at myndigheten til å vedta kvote for lisensfelling på brunbjørn i Nordland i 2023 ligger hos nemnda.

Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om én (1) betinget skadefellingstillatelse på bjørn i perioden 01.06.2023 – 15.02.2024 med følgende vilkår:

- Statsforvalteren skal i hvert enkelt tilfelle vurdere om felling er nødvendig, se vilkårene i rovviltforskriften § 9, se også § 1 og § 6 i rovviltforskriften.
- Statsforvalteren kan iverksette skadefellingstillatelser i flere områder samtidig.
- Bjørnebinner med unger og dens unger er unntatt fra tillatelsen for felling. De tiltak som er mulig for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.
- Bjørn felt i samarbeidsområdet for region 7 og region 8, belastes kvote for region 8.

Lovgrunnlaget

Lovgrunnlaget for forslaget er lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold §§ 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 8.

Rovviltforskriften § 8 (kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv):

«Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til Statsforvalteren for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein. Kvote for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar. (..)»

Videre er følgende politiske føringer og rammevilkår lagt til grunn for forslaget:

- St. meld. nr. 15 (2003 – 2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003 – 2004)
- Rovviltforliket vedtatt av Stortinget 17.06.2011, jf. dokument 8:163 S (2010 – 2011) om endringer i forvaltning av rovvilt.

- Forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt 20.03.2017.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven §§ 1 og 5, er det et mål at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet sees i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og foretas slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. 52 (2008 – 2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4, og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Rovviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen, skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Det følger av § 14 første ledd i naturmangfoldloven at tiltak etter loven skal avvies mot andre viktige samfunnsinteresser. Andre ledd slår fast at det ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammene som gjelder den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtak om kvote for betinget skadefelling gjelder innenfor områder hvor det foregår reindrift, og vi anser at det i vedtaket har vært lagt vekt på skadeomfanget og potensialet for rovviltskader på både sau og tamrein.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. 8. Statsforvalteren legger til grunn at dette vedtak blant annet bygger på kunnskap om brunbjørnens bestandssituasjon. Vi vil i den forbindelse vise til beskrivelsen av bestandssituasjonen for bjørn i Nordland i sak 18/2023 i dette saksframlegget, samt beskrivelse av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Sekretariatet legger til grunn at kravene i § 8 er oppfylt.

Føre-var-prinsippet kommer hovedsak til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. Sekretariatet vurderer at dette ikke er tilfelle i denne saken. Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Sekretariatet har i forbindelse med vurdering av kvotestørrelse, også tatt hensyn til den samlede belastningen brunbjørnbestanden utsettes for eller vil bli utsatt for, herunder kunnskap om skadefelling og annen irregulær avgang. Saken gjelder kvote for betinget skadefelling av bjørn, og sekretariatet anser derfor at § 11 i naturmangfoldloven ikke er relevant. Det følger av rovviltforskriftens formål, jf. § 1, at forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder. Prioriteringen mellom prioriterte områder for sau og rein og prioriterte områder for rovvilt i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er tillagt vekt i vurderingen av nødvendig kvotestørrelse for betinget skadefelling av bjørn. Dette er i samsvar med prinsippene i naturmangfoldloven § 12.

Om iverksetting av betingede skadefellingstillatelser

Betinget skadefelling er et vedtak med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 om felling av enkeltindivid av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på bufe eller tamrein, der det på forhånd er fastsatt kvote og vilkår av overordnet myndighet.

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelse skal skje gjennom lisensfelling og kvotejakt.

Statsforvalteren kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksettelse av felling innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt at rovviltnemnd eller Miljødirektoratet. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling, skal forskrift om forvaltning av rovvilt følges. Videre skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan for rovvilt i regionene. Gjeldene forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland ble vedtatt den 20. mars 2017. Den er som kjent hentet inn til behandling i KLD, jf. brev av 2. juli 2018, og vedtatt forvaltningsplan er gjeldende fram til behandlingen er ferdig. Videre viser vi til KLD sitt brev av 19. mai 2023 med Miljødirektoratets uttalelse om utfordringene i region 7- Nordland.

I rovviltforskrifta § 9 står følgende: *«felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:*

- a. *områdets betydning som beitemark,*
- b. *skadens omfang og utvikling,*
- c. *potensialet for framtidige skader,*
- d. *mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak.»*

En fellingstillatelse kan iverksettes i flere områder, forutsatt at nødvendig kommunikasjon er etablert for å hindre overskyting av vedtatt kvote. Det kan gis midler til godtgjøring, administrasjon og organisering av fellingslag i samsvar med rovviltforskriften § 9 og § 9a.

Bestandsmål og myndighet til å fastsette kvote for betingede skadefellingstillatelser

Landet er delt inn i åtte forvaltningsregioner med tilhørende nasjonale mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser. Nordland er en egen forvaltningsregion med følgende bestandsmål:

- 10 årlige ynglinger av gaupe
- 10 årlige ynglinger av jerv
- 1 årlig yngling av bjørn
- 0 årlige ynglinger av ulv

Når bestanden ligger over de nasjonale fastsatte målene for den enkelte region, kan en rovviltnemnd tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til Statsforvalteren for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein, jf. rovviltforskriften § 8. Når det gjelder brunbjørn, gjelder bestemmelsen om at rovviltnemndene har vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 årlige ynglinger eller mer av bjørn i Norge, jf. § 7 i rovviltforskrifta. Dette er tilfellet i år, med 9,5 årlige ynglinger av brunbjørn i Norge. Vurderingen av om nemnda har myndighet skal for bjørn og ulv baseres på dokumenterte data om siste års ynglinger. For gaupe og jerv skal vurderingen av nemndas myndighet baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de siste tre årene. Det er data fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt som skal legges til grunn, jf. rovviltforskrifta § 7, og kvota for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar.

Ved kvotefastsettelse skal nemnda legge vekt på den regionale forvaltningsplanen, data om biologiske og bestandsmessige forhold, og om skade- og konfliktsituasjon, jf. rovviltforskrifta § 7 andre ledd.

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, jf. rovviltforskrifta § 3. Det vises her til NINA rapport 2267 *DNA-basert overvåking av brunbjørn i Norge i 2022*.

Ut fra de nevnte vilkårene når det gjelder myndighet og bestandssituasjon for de store rovdyra, har nemnda myndighet til å fastsette kvote for betingede skadefellingstillatelse på ulv, jerv og bjørn i Nordland for perioden 1. juni 2023 til og med 15. februar 2024. Når det gjelder gaupe har Miljødirektoratet myndighet til å fastsette eventuelle kvoter for betingede fellingstillatelser.

Vurdering etter bestandssituasjonen for brunbjørn

For informasjon om bestandsstatus og avgang av bjørn, samt tap av sau og rein til bjørn, viser vi til sak 18/2023 om lisensfelling av brunbjørn 2023 i dette saksframlegget.

Vurdering etter forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

Vi viser til sak 18/2023 i dette saksframlegget. Videre viser vi til KLD sitt brev av 18. mai med Miljødirektoratets uttalelse om utfordringene med forvaltningsplanen til region 7 – Nordland i henhold til overføring av vedtaksmyndighet for brunbjørn i 2023.

Oppsummering og tilråding fra sekretariatet

Sekretariatet vurderer at det er rovviltnemnda som har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn.

Det ble i 2022 påvist 9,5 ynglinger av brunbjørn i Norge og med normale avrundingsregler vil dette si 10 ynglinger. Det betyr at etter rovviltforskrifta § 7 første ledd overføres vedtaksmyndighet for brunbjørn til de regionale rovviltmyndighetene når det er 10 ynglinger eller mer i Norge, med mindre det foreligger særskilte grunner for noe annet.

I Nordland befinner vi oss under bestandsmålet på én årlig yngling. DNA-analyser fra brunbjørn viser en negativ utvikling i antall påviste individer i perioden 2014 - 2021. I 2022 ble det registrert til sammen syv bjørner i Nordland, hvorav tre som kun ble registrert i Nordland, og fire som også ble registrert i andre fylker samme år. To individer ble registrert i Narvik og fem på Helgeland, alle hannbjørner. Så langt i år er det per 24. mai 2023 registrert én observasjon av bjørn i Nordland ifølge Rovbase, nord i Grane kommune. Det er også påvist to tap av rein til bjørn sør i Vefsn kommune tidlig i mai.

Man kan ut fra generell kunnskap om brunbjørnens arealbruk og vandringskapasitet ikke utelukke at bjørn kan vandre inn i viktige beiteområder i løpet av sommeren. Ut fra dette vurderer vi at det er potensialet for tap av i hovedsak sau kommende beitesesong. Det kan dermed oppstå situasjoner hvor det er grunnlag for å kunne innvilge søknader om skadefelling. I denne sammenheng er det viktig å nevne at skadefelling på barmark er svært vanskelig, også når det er knyttet til ferske tap. I realiteten er skadefelling på barmark et lite reelt virkemiddel for å forebygge tap.

Forvaltningsplanen for rovvilt i region 7 er hentet inn til KDL for behandling på grunn av blant annet den valgte arealdifferansieringen for brunbjørn, med et bjørneområde som ikke sammenfaller med områder som biologisk sett ligger til rette for bjørn. Etter vår vurdering vil de vedtatte forvaltningsområdene for bjørn ikke bidra til at bestandsmålet for regionen vil oppnås i overskuelig framtid. På bakgrunn av dette og føringer fra Miljødirektoratet i klagebehandling av skadefellingstillatelser på bjørn i beitesesongen 2022, legger vi til grunn at Statsforvalteren må være restriktiv med å gi fellingstillatelse. I forkant av en eventuell fellingstillatelse må det framgå hvilke forebyggende tiltak som er gjennomført og/eller vurdert. En hevet terskel for skadefelling bør gjelde generelt, både i skadesituasjoner som befinner seg innenfor og utenfor forvaltningsområdene for bjørn, som følge av at regionen ikke har egnede forvaltningsområder for bjørn. Vi viser i denne

forbindelse også til sekretariatets og Miljødirektoratets uttalelser om forvaltningsplanen om bl.a. brunbjørnens forvaltningsområde og til KLD sitt brev om innhenting av region 7 sin forvaltningsplan, samt områdets egnethet til å oppnå bestandsmålet for brunbjørn og regionens bestandsmål.

Avslutningsvis vurderer vi at skadefelling av inntil én (1) bjørn vil være forsvarlig i forhold til tiltak ved akutte skadesituasjoner og i forhold til målet om å forvalte bjørnebestanden nærmest mulig bestandsmålet for brunbjørn i Nordland.

Konklusjon

Ut fra punktene diskutert ovenfor tilrår vi en kvote på én (1) betinget fellingstillatelse på brunbjørn for perioden 1. juni 2023 til og med 15. februar 2024 med oppgitte føringer.

Sak 20/2023 Eventuelt

Ingen eventuellsaker er mottatt ved utsendelse av saksframlegg.

Med hilsen

Katrine Erikstad (e.f.)
landbruks- og reindriftsdirektør

Oddlaug Ellen Knutsen
fylkesmiljøvernssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Saksframlegg møte 2/2023 i Rowiltnemnda for region 7 - Nordland
- 2 Protokoll møte 2/2023 - Rowiltnemnda for region 7 - Nordland
- 3 Vedtak om kvote for lisensfelling av jerv 2023/2024 i rowiltregion 7 - Nordland
- 4 Vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv i region 7 - Nordland 2023/2024
- 5 Klage på betinget skadefellingskvote jerv og ulv region 7.docx
- 6 Klage på vedtak fra rowiltnemnda region 7 på kvote jakt jerv 080523.docx
- 7 Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv i region 7 – Nordland 2023 2024.pdf
- 8 Klage på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 7 - Nordland 2023 2024.pdf
- 9 Overføring av vedtaksmyndighet for brunbjørn og retningslinjer
- 10 Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv i region 7 – Nordland 2023 2024.pdf
- 11 Klage på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 7 - Nordland 2023 2024.pdf

Roviltnemnda for region 7 - Nordland

Saksbehandler, innvalgstelefon

Charlotte Holmstad Arnesen, 75 54 78 20

Saksframlegg møte 2/2023 i Roviltnemnda for region 7 - Nordland

Sak 7/2023 Godkjenning av innkalling

Sekretariatets forslag til vedtak:

Roviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner innkalling til møte 2/2023 uten merknader.

Sak 8/2023 Godkjenning av protokoll fra møte 1/2023

Sekretariatets forslag til vedtak:

Roviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner protokollen fra møte 1/2023 uten merknader.

Sak 9/2023 Drøftinger/orienteringer/referatsaker

- a) **Orientering fra Miljødirektoratet om aktuelle saker**
Orientering legges fram i møte.
- b) **Orientering fra Statens naturoppsyn om aktuelle saker**
Orientering legges fram i møte.
- c) **Orientering fra Mattilsynet om aktuelle saker**
Orientering legges fram i møte.
- d) **Orientering fra Statsforvalteren i Nordland om aktuelle saker**
Orientering legges fram i møte.

e) **Fagrapporter og lignende**

Relevante fagrapporter, utredninger og lignende:

- [Brøseth, H., Kopatz, A. & Kleven, O. 2023. DNA-basert overvåking av brunbjørn i Norge i 2022. NINA rapport 2267. Norsk institutt for naturforskning.](#)

f) Akuttsaker behandlet av Statsforvalteren

Dato	Område	Hva
27.03.2023	Saltdal/Bodø	Intensiv gjeting/helikoptersamling av rein
28.03.2023	Saltdal/Bodø	Tillatelse til skadefelling av gaupe
11.04.2023	Narvik	Avslag på søknad om skadefelling av gaupe
11.04.2023	Steigen	Intensivt tilsyn av sau
14.04.2023	Hattfjelldal	Intensiv gjeting av rein
20.04.2023	Hamarøy/Steigen	Avslag på søknad om skadefelling av gaupe

e) Brev til nemnda

Dato	Fra	Tema
23.03.2023	MDIR	Oversendelse av klage – kvote for betinget skadefelling av gaupe i 2023
31.03.2023	Hattfjelldal sau og geit	Kopi av søknad om uttak av bjørn på vårsnø i Hattfjelldal kommune 2023
12.04.2023	Voengel Njarke rbd	Kopi av søknad om uttak av jerv i Voengel Njaarke reinbeitedistrikt
12.04.2023	KLD	Justering av sats for godtgjøring og ramme for dekning av påløpte utgifter ved skadefellingsforsøk av rovvilt
12.04.2023	Saltfjellet rbd	Kopi av søknad om uttak av jerv
17.04.2023	Jillen-Njaarke rbd	Kopi av søknad om uttak av jerv i Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt
17.04.2023	KLD	Avgjørelse – klage på vedtak om betinget skadefelling av gaupe 2023

Sekretariatets forslag til vedtak:

Sak 9/2023, drøftinger/orienteringer/referatsaker tas til orientering.

Sak 10/2023 Lisensfelling av bjørn 2023**Bakgrunn og begrunnelse**

Etter rovviltforskriften §§ 7 og 10 kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand bjørn når bestanden ligger over det nasjonale fastsatte bestandsmålet for bjørn i regionen. Videre har rovviltnemnda vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 årlige ynglinger eller mer av bjørn i Norge. Nemndas myndighet skal for bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriftens § 3 tredje ledd. I tilfeller hvor nemnda ikke har denne myndigheten, er den lagt til Miljødirektoratet.

Siste rapport for brunbjørn fra Nasjonalt overvåkingsprogram er NINA rapport 2267 *DNA-basert overvåking av brunbjørn i Norge i 2022*. Det fremgår i denne rapporten at det er beregnet 9,5 ynglinger i 2022. Det er en økning på 1,4 bjørnekull fra 2021, og det høyeste antallet estimerte årlig yngling av brunbjørn siden den DNA-baserte overvåkingen over hele landet startet opp i Norge for

25 år siden. Ingen av ynglingene befinner seg i region 7 – Nordland og dette betyr at det er Miljødirektoratet som har myndigheten til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av brunbjørn i Nordland i år.

I rowiltforliket av 17. juni 2011 står det at rowiltnemndenes syn skal tillegges vekt, også når nemndene ikke har beslutningsmyndighet i saken. Det er derfor viktig at rowiltnemnda gir sine innspill til direktoratet.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rowiltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for brunbjørn ikke er oppfylt i region 7 – Nordland eller for landet som helhet og at myndigheten til å vedta kvote for lisensfelling av brunbjørn i Nordland høsten 2023 derfor ligger hos Miljødirektoratet.

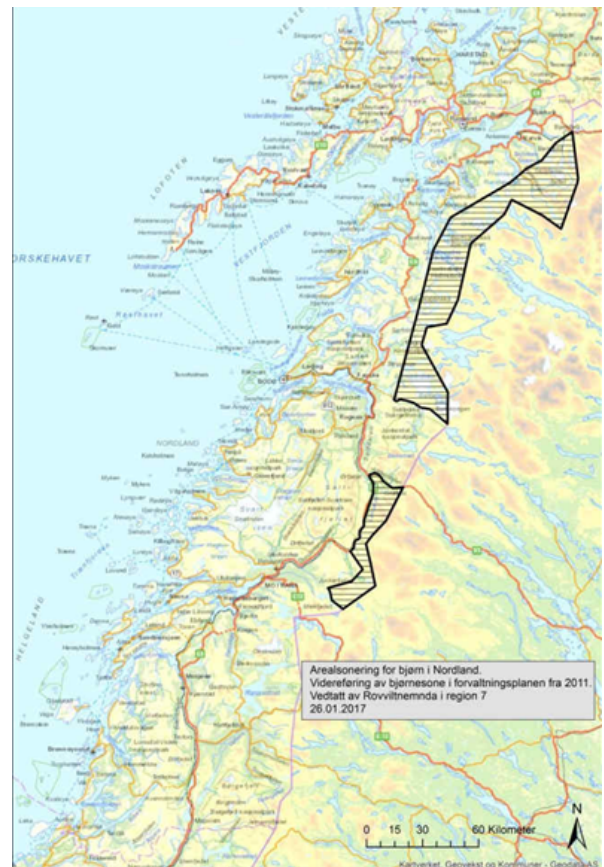
Rowiltnemnda legger til grunn at vi ikke har oppnådd bestandsmålet for brunbjørn i Nordland og at det derfor ikke er grunnlag for å bruke lisensfelling til å begrense veksten og/eller utbredelsen av brunbjørn i fylket.

Forvaltningsplan for rowilt i Nordland

I revidert forvaltningsplan som ble sluttbehandlet av nemnda i mars 2017 ble prioriterte forvaltningsområder for brunbjørn videreført fra forrige plan:

Område 1: Indre del av Nordland mellom Rana og Saltdal, mellom Kallvatnet i Rana kommune og Junkerdalen i Saltdal kommune.

Område 2: Indre deler av Nordland mellom Sulis i Fauske kommune og Bjørnfjell i Narvik kommune.

Figur 1. Forvaltningsområde for brunbjørn i Nordland

Forvaltningsprinsipper for brunbjørn i forvaltningsplanen:

2.5.1 Skadefelling i svart sone er i utgangspunktet kun aktuelt ved akutte skadesituasjoner. Det skal være lavere terskel for felling av hannbjørner enn binner.

- 2.5.2 Dersom det på våren oppdages bjørn i kalvingsland for reindrift innenfor svart sone, eller i randsonen til svart sone, skal det i samråd med reinbeitedistriktet iverksettes avbøtende tiltak.
- 2.5.3 Inntil bestandsmålet for bjørn er oppnådd, åpnes det ikke for lisensfelling i svart sone. Om bestandsmålet oppnås, kan det åpnes for lisensfelling i svart sone for å bidra til byrdefordelingsprinsippet for sau- og reindriftnæringene. Kvotestørrelsen og kvotefordelingen skal tilpasses oppnåelse av bestandsmål. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal også tas med i vurderingen.
- 2.5.4 Utenfor svart sone skal det åpnes for årlig lisensfelling av bjørn.
- 2.5.5 Utenfor svart sone skal det som hovedregel gis tillatelse til uttak av bjørn som forventes å gjøre skade.

Klima- og miljødepartementet har besluttet å hente inn forvaltningsplanen til behandling, jf. brev av 2. juli 2018. De har varslet at de vil gjennomføre nødvendige endringer i forvaltningsplanen. Rovviltmyndighets nåværende og vedtatte plan vil gjelde inntil departementet har gjennomført de nødvendige endringene i forvaltningsplanen.

Tapsutvikling til brunbjørn

Antall påviste tap av sau til brunbjørn i fylket varierer noe fra år til år. De største tapene har vi hatt i Hattfjelldal og Grane kommuner. I årene 2015 – 2017 var det få tap til brunbjørn i fylket. Med unntak av i 2020 har det vært noe økning i tap til bjørn i årene etter 2017.

Tabellen viser utviklingen i påviste tap av sau til brunbjørn i Nordland i perioden 2011 – 2022.

År	Grane	Hattfjelldal	Brønnøy	Hemnes	Rana	Vefsn	Bodø	Saltdal	Evenes	Narvik	SUM
2011	7	69			7			3			86
2012		36			26			18			80
2013	15	53	7	4	9		1	12			101
2014	15	27			12			5			59
2015		6			1						8
2016	10					1		1			12
2017											0
2018	16	7									23
2019	15	16							7		38
2020		3									3
2021	27	11				2				5	45
2022	13	20				3					36

Tabellen viser antall sau og lam erstattet som tapt til brunbjørn i Nordland i perioden 2011-2022.

År	Grane	Hattfjelldal	Brønnøy	Hemnes	Rana	Vefsn	Bodø	Saltdal	Evenes	Narvik	SUM
2011	10	300		4	32			12			358
2012		251			162			58			471
2013	76	282	43	35	70		3	38			553
2014	83	170			61			13			327
2015		52			2						54
2016	23					81		3			34
2017											0
2018	109	34									143
2019	75	138							20		233
2020		57									57
2021	159	184				13				5	361
2022	92	192				8					292

Brunbjørn i Nordland

Overvåking av brunbjørn skjer i dag hovedsakelig ved hjelp av DNA-analyser av ekskrementer og hår. DNA-analyse kan identifisere art, individ, kjønn og slektskap. Antall ungekull som fødes hvert år estimeres ved bruk av en modell som baserer seg på innsamlet DNA-materialet fra hunnbjørner.

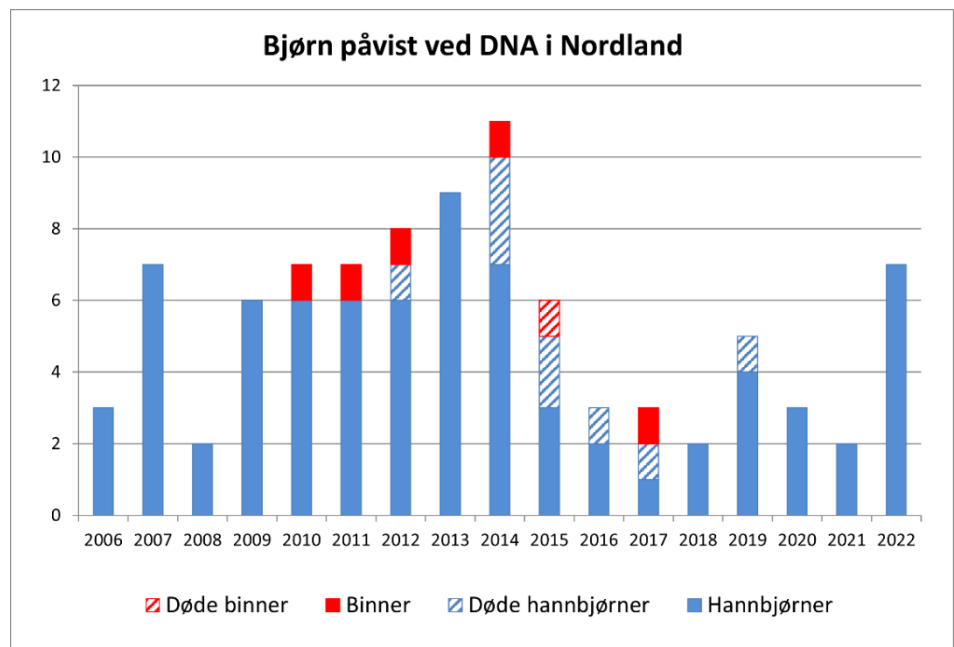
Resultatet fra DNA-analysene identifiserte 175 ulike bjørner som har vært innom landegrensen i løpet av 2022; 79 binner (45 %) og 96 hannbjørner (55 %). Dette er en økning med 15 individer og er det høyeste antallet individer som er påvist siden den DNA-baserte overvåkingen ble landsdekkende i 2009. Forekomsten av brunbjørn er i hovedsak konsentrert i fylkene Troms og Finnmark, Innlandet og Trøndelag, som tidligere, og det er også der økningen av antall individer er registrert.

I Nordland viser DNA-analyser en sterk negativ utvikling i antall påviste individ etter 2015 (Se figur nedenfor). I 2022 ble det registrert til sammen syv bjørner i Nordland, hvorav tre som kun ble registrert i Nordland og fire som også ble registrert i andre fylker samme år. To individer ble funnet i Narvik og fem på Helgeland. Alle var hannbjørner. Dette er en økning fra i fjor, da det ble registrert to bjørner i fylket.

Samtlige fem hannbjørner på Helgeland ble også registrert i Trøndelag samme år. En av disse ble felt på skadefelling i Namsos i september.

Det er per 27. april 2023 ikke registrert spor etter bjørn i Rovbase i Nordland.

Det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn er 13 årlige ynglinger, hvorav én i region 7 – Nordland. Estimater for 2022 viser 9,5 totalt i Norge, en økning på 1,4 fra 2021. Det er ingen påviste ynglinger i Nordland.

Bjørn påvist ved DNA-analyse i Nordland perioden 2006-2022. Kilde: Rovbase

Kjent avgang av brunbjørner i Norge i 2022 var totalt 14 bjørner, hvorav syv er felt på skadefelling, fire er felt i påberopt nødverge og tre er felt på lisensfelling. De siste årene er det felt flere brunbjørn på skadefelling og lisensjakt i fjellområdene i Sverige, forholdsvis nært Nordlandsgrensa i Salten og på Helgeland.

Vurdering

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnader ved miljøforringelse og blir ikke sett på som relevant i denne saken. Naturmangfoldloven § 8 sier at offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så lang det er rimelig bygge på eksisterende og tilgjengelig kunnskap om artens bestandssituasjon, samt effekt av påvirkning. Sekretariatet viser til beskrivelse av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskrifta § 3 og til beskrivelse av bestandssituasjonen for brunbjørn i Nordland ovenfor. Det foreligger

betydelig kunnskap om den samlede belastningen brunbjørnbestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Brunbjørnbestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksne brunbjørner i hovedsak gjennom lisens- og skadefelling, slik at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samlede belastningen på brunbjørnbestanden. Førre-var-prinsippet kommer til bruk i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig, jf. § 9 i naturmangfoldloven. Statsforvalteren vurderer at det ikke er tilfelle i denne saken.

I Stortingets rovviltforlik fra juni 2011 er det uttalt at forvaltningen skal bidra til å sikre overlevelsen av alle de store rovviltartene i norsk natur. Dette er konkretisert gjennom egne bestandsmål for de ulike rovviltregionene, hvor vi i Nordland har bl.a. har mål om én årlig yngling av brunbjørn. Bestanden av brunbjørn ligger i dag under det fastsatte bestandsmålet for Nordland, og forvaltningen må derfor legge til rette for en bestandsøkning opp mot bestandsmålet.

Samtidig skal forvaltningen ivareta hensynet til beitenæringene og andre samfunnsinteresser. Dette skal skje gjennom arealdifferansiering, det vil si at enten hensynet til rovviltet eller næringsinteressene skal veie tyngst i det enkelte området, jf. vedtatt forvaltningsplan. Slik differensiering skal ivareta hensynet som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Hensynet til beitenæringene er i rovviltforliket bl.a. konkretisert gjennom presiseringer om at soneinndelingen må forvaltes tydelig, og at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområder for tamrein. Videre er det uttalt at det skal gis økt adgang til lisensfelling av hannbjørner utenfor prioriterte yngleområder for bjørn slik at forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder reduseres. Likeledes skal det sikres oppnåelse av bestandsmål for rovviltet innenfor områder prioritert for rovdyr gjennom betydelige tilpasninger i drifta hos beitenæringa for å unngå uakseptable store tap.

Rovviltnemda har gjennom revisjon av forvaltningsplanen lagt opp til at det skal åpnes for lisensfelling utenfor vedtatte bjørnesoner, også i år hvor bestandsmålet ikke er nådd. I forhold til bruk av forvaltningsplanen som styringsverktøy ved fastsetting av lisensfellingkvote, viser vi til anbefalingene vi ga til nemnda i forbindelse med revisjonsarbeidet og til Miljødirektoratets uttalelse til planen. Den valgte arealdifferansieringen, med et bjørneområde som ikke sammenfaller med områder som biologisk sett ligger til rette for bjørn, vil etter vår vurdering i overskuelig framtid ikke bidra til at bestandsmålet for regionen vil oppnås. Lisensfelling skal i hovedsak tas i bruk som virkemiddel når bestandsmålet er oppnådd. Når planen legger opp til at det skal foregå årlig lisensfelling i alle arealer utenfor de foreslåtte forvaltningsområdet for brunbjørn, legges det opp til en virkemiddelbruk som ikke er forankret i rovviltforskriftens § 7 og § 10.

De siste årene har ikke Miljødirektoratet åpnet for lisensfelling av brunbjørn i Nordland. I 2022 la nemnda til grunn at bestandsmålet for bjørn i region 7 – Nordland ikke var oppfylt og det ble på bakgrunn av dette ikke anbefalt lisensfelling på bjørn. Tidligere år har nemnda anbefalt en begrenset lisensfelling i Nordland.

Sauenæringa på Helgeland melder om økende utfordringer med brunbjørn. De siste to årene har det vært en økning i antall påviste og erstatta tap av sau til brunbjørn, jf. tabeller ovenfor. I reindrifta meldes det også om økte utfordringer når det gjelder brunbjørn på Helgeland. Utover tap av ei simle i Trofors i april 2022, er det ikke påvist tap av rein til brunbjørn i Nordland siden 2014.

Konklusjon

Uten en forvaltningsplan som er egnet som et styringsverktøy for langsiktig forvaltning av brunbjørn i Nordland, og med en brunbjørnbestand langt under det nasjonale bestandsmålet, vurderer sekretariatet at det ikke bør åpnes for lisensfelling av brunbjørn i fylket. Vi viser til at lisensfelling er et virkemiddel for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand brunbjørn ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Eventuell felling av skadegjørende bjørn i beiteområder i sommer bør vurderes gjennom skadefellingssystemet.

Sak 11/2023 Lisensfelling av jerv 2023/2024

Bakgrunn

Etter rovviltforskrifta § 7 og § 10 kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en jervebestand når bestanden ligger over det nasjonale fastsatte bestandsmålet for jerv i regionen. Det fremgår av [NINA rapport 2179 Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2022](#), at gjennomsnittet for de siste årene i Nordland er på 10,3 årlige ynglinger. Statsforvalteren vurderer at Rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i Nordland, jf. rovviltforskriften.

Det fremgår i brev av 16. desember 2013 og 24. juni 2015 fra KLD instruks om tidsfrister for saksbehandling av kvote for lisensfelling av jerv. Kvote for blant annet lisensfelling av jerv må fattes av myndighet i første instans tre måneder før lisensfellingsperioden starter. I 2022 ble lisensperioden for jerv endret fra å gjelde fra og med 10. september til og med 15. februar til å gjelde fra og med 20. august til og med 15. februar, jf. brev av 18.08.2022 fra KLD. I brev av 15. februar 2023 om «Instruks om tidsfrist for saksbehandling av kvoter for lisensfelling av jerv – en presisering» fra KLD fremgår det derfor at samme tidsfrist som i brev av 24. juni 2015 skal gjelde.

Sekretariatets forslag til vedtak

Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for jerv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for lisensfelling av jerv i Nordland vinteren 2023/2024 derfor ligger hos nemnda.

Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om lisensfelling av jerv innenfor region 7 – Nordland 2023/2024. Kvota settes til totalt 15 jerv, hvorav maksimalt syv tisper.

Nordland fylket deles inn i følgende fellingsområder:

1. Lofoten/Vesterålen
2. Fastlandet nord for Rombaken (inngår i kvote for region 8)
- 3a. Ofoten sør for Rombaken – utenfor jervesonen
- 3b. Ofoten sør for Rombaken – innenfor jervesonen, ingen jakt
- 4a. Nord-Salten – utenfor jervesonen
- 4b. Nord-Salten – innenfor jervesonen, ingen jakt
- 5a. Indre Sør-Salten – Utenfor jervesonen
- 5b. Indre Sør-Salten – Innenfor jervesonen, ingen jakt
- 6a. Ytre midtfylket – utenfor jervesonen
- 6b. Ytre midtfylket – innenfor jervesonen, ingen jakt
- 7a. Rana øst – utenfor jervesonen
- 7b. Rana øst – innenfor jervesonen, ingen jakt
- 8a. Indre sør-Helgeland – utenfor jervesonen
- 8b. Indre sør-Helgeland – innenfor jervesonen, ingen jakt
9. Ytre sør-Helgeland – utenfor jervesonen

Ved jaktstart er hele kvota tildelt samlet for alle fellingsområder unntatt de prioriterte jervesonene. Etter hvert som det felles dyr, kan Statsforvalteren i samråd med rowiltnemnda avgrense tildeling til de enkelte fellingsområdene ut fra hvor det er felt jerv, skadesituasjonen for sau og særlig for rein, bestandssituasjonen for jerv og føringer i forvaltningsplanen.

Lovgrunnlaget

Lovgrunnlaget for forslaget er lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 første ledd bokstav b) og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rowilt (rowiltforskriften) § 10.

Naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b) åpner for uttak av vilt for å averge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom. Det fremgår av lovens andre ledd at slikt vedtak om uttak bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på en annen tilfredsstillende måte.

Roviltforskriften § 1 (formål):

«Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rowiltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning».

Roviltforskriften § 7 (generelle bestemmelser om vedtak fattet av rowiltnemnden):

«Rowiltnemnden har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriftens § 11 når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonale bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndenes myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonal overvåkingsprogram for rowilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. Tilsvarende skal nemndens myndighet for gaupe og jerv baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rowilt.

Rowiltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rowilt, data om biologisk og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6. (..).».

Roviltforskriften § 10 (kvote for lisensfelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv):

«Dersom vilkårene i forskriftens § 7 er oppfylt, kan en rowiltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. (..)

Rowiltnemnden kan til enhver tid endre eget vedtak om kvote for lisensfelling dersom nye opplysninger tilsier det.

Fellingsperiode er for:

(..) b) jerv: 10. september til og med 15. februar

Roviltnemnden kan fastsette en kortere fellingsperiode dersom særlige forhold tilser det. Det kan ikke utøves lisensfelling i de fredningsperioder som viltlovens § 10 fastsetter.

Vedtak etter denne paragraf skal avgrense fellingsområder, bestemme antall dyr som kan felles, eventuell fordeling på kjønn, alder og om bestemte typer dyr skal være unntatt, samt nærmere vilkår for gjennomføring av lisensfelling i samsvar med regional forvaltningsplan for rovvilt, jf. forskriften § 6».

Andre relevante politiske føringer og rammevilkår:

- St. meld. nr. 15 (2003 – 2004) Rovvilt i norsk natur.
- Innst. S. nr. 174 (2003 – 2004).
- Rovviltforliket vedtatt i Stortinget 17.06.2011, jf. dokument 8:163 S (2010 – 2011) om endringer i forvaltning av rovvilt).
- Forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt 20.03.2017.

Forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

Roviltnemnda sluttbehandlet revidert forvaltningsplan for rovvilt i mars 2017. Nemnda har satt av definerte forvaltningssoner for jerv i fylket, hvor det er mål om at det vedtatte regionale bestandsmålet for jerv skal oppnås.

Klima- og miljødepartementet har besluttet å hente inn forvaltningsplanen til behandling, jf. brev av 2. juli 2018. De har varslet at de vil gjennomføre nødvendige endringer i forvaltningsplanen. Roviltnemndas nåværende og vedtatte plan vil gjelde inntil departementet har gjennomført de nødvendige endringene i forvaltningsplanen.

Forvaltningsprinsipper for jerv i forvaltningsplanen:

- 2.3.1. Byrdefordeling: det er et mål at jerveynglinger skal spres innenfor blå sone, slik at byrden på beitenæringen fordeles. Prinsippet om byrdefordeling forutsetter at det åpnes for lisensfelling, selv om det bidrar til at det tar lenger tid før bestandsmålet nås.
- 2.3.2. Når bestandsmålet for jerv er oppnådd skal det åpnes for lisensfelling av jerv i blå sone, for å bidra til å holde bestanden nærmest mulig bestandsmålet, og for å bidra til at byrdefordelingen for saue- og reindriftsnæringene. Når bestandsmålet ikke er oppnådd bør det åpnes for en begrenset lisensfelling, hvor kvote målstyres til områder med betydelige tap av sau og tamrein. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal vektlegges ved fastsetting av kvotestørrelse og -fordeling.
- 2.3.3. Utenfor blå sone skal kvoten for lisensfelling av jerv settes så høyt at den ikke begrenser uttaket.
- 2.3.4. I blå sone er skadefelling av jerv aktuelt ved akutte skadesituasjoner. I kalvingsland for rein hvor hovedflokkene kalver, skal terskelen for uttak være lavere enn utenfor kalvingsland. Bestandsmålet skal så langt som mulig oppnås utenfor kalvingsland i blå sone. Viktige vurderingspunkter for skadefelling av jerv i blå sone er: 1. skadeomfang; 2. skadepotensialet; 3. jervebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.

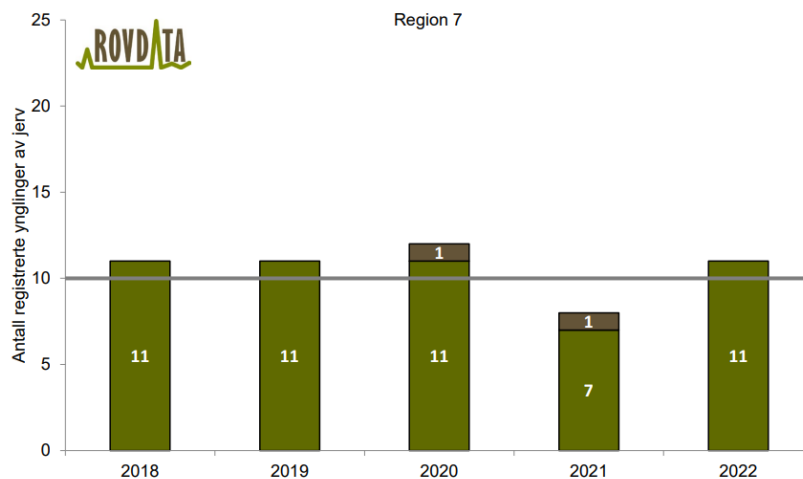

2.3.6. Utenfor blå sone skal det som hovedregel gis tillatelse til uttak av jerv som forventes å gjøre skade.

Bestandssituasjon og overvåking av jerv i Norge

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige ynglinger av jerv i Norge, hvorav 10 årlige ynglinger i Nordland. Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, jf. rovviltforskrifta § 3. Siste status for jerv gitt i [NINA rapport 2179, Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2022](#). De tre siste årene (2020 – 2022) er det registrert hhv. 63, 60 og 45 ynglinger av jerv på landsbasis. Våren 2022 ble det tatt ut fem ynglinger slik at «netto» antall ynglinger i 2022 var 40 stykker. I Nordland er det påvist (antatt og dokumentert) hhv. 12, åtte og 11 ynglinger de siste tre årene.

Foreløpige resultater per 27. april fra årets yngleregistreringer viser én yngling i Nordland (kilde: Rovbase). SNO jobber fortsatt med bestandsovervåking. Det har vært variable (og nokså ordinære) forhold denne vinteren. Vi legger til grunn at det kan påvist flere ynglinger utover 2023. Endelig rapport fra Rovdata om årets yngleregistreringer av jerv kommer ca. 1. oktober.

Antall ynglinger av jerv registrert i perioden 2018 – 2022 (med hiuttak markert i brun farge). Kilde: Rovdata.

Andelen voksne tisper som får valper varierer med årene. Aldersstrukturen hos tispene i bestanden og mattilgangen i forkant av yngleperioden er to viktige faktorer som påvirker hvor stor andel av tispene som føder unger i et gitt år.

Antall registrerte jerveynglinger i Nordland fra 2016 – 2022, samt foreløpige tall for 2023 (per 25. april). Kilde: Rovbase.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023, foreløpig
Antall registrerte jerveynglinger	10	9	11	11	12	8	11	1
Snitt siste tre år	12	10,7	10	10,3	11,3	10,3	10,3	
Estimat antall jerv ¹	75	67	63	65	71	64,7	64,7	
Identifiserte individ ved DNA ²	77	61	56	69	79	61	73	
Bestandsestimering DNA ³				62,4	79	64	67	

1. Bestandsestimat av minimum antall jerv ett år og eldre basert på antall registrerte ynglinger
2. Jerv registrert ved DNA-analyse, med geografisk midtpunkt i Nordland
3. Bestandsregistrering fra romlig fangst-gjenfangst analyser

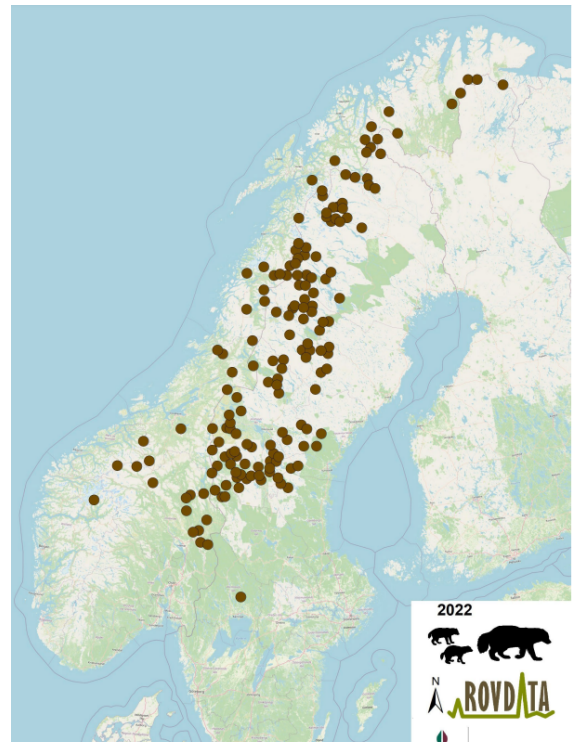
Jerv påvist ved DNA-analyser i Nordland
Vi deler i stor grad våre rovviltbestander med tilgrensende fylker og land, og det skjer en betydelig vandring av rovvilt over grensene. Rovdata har ved DNA-analyser vist at jervebestanden i Nordland er genetisk felles med jerv i Nord-Trøndelag og Sverige. Disse danner stor østlig jervebestand i Skandinavia.

Det fremkommer i [NINA rapport 2236, DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden 2022](#), at overensstemmelsen mellom bestandsregistreringer fra DNA-overvåkingen og ynglehitellinger er meget god. Vinteren 2022 ble det påvist 743 jerv i Norge, Sverige og Finland. Av disse var 329 jerv registrert i Norge med én eller flere fungerende prøver, sammenlignet med 322 jerv i 2021. I Nordland ble det påvist 73 ulike jerv med geografisk midtpunkt i fylket vinteren 2022, mens det i 2021 ble påvist 61 ulike jerv og 79 jerv i 2020.

Den romlige fangst-gjenfangst modellen beregner bestanden av jerv i Norge og Sverige til å være mellom 980 og 1088 individer, hvorav 349 – 391 individer i Norge og 625 – 709 individer i Sverige. Rovdata skriver at det er høy presisjon på anslagene med en relativt liten usikkerhet, som også gjelder på rovviltregionsnivå i Norge og länsnivå i Sverige. I Norge ligger bestandsestimatene for de fleste regionene noe høyere enn antall jerv som har sitt geografiske midtpunkt i de respektive regionene (12 – 16 %). Nordland har vært unntaket de siste par årene hvor bestandsestimatet har vært likt eller med svært liten forskjell. Dette reflekterer fylkets lange grense mot Sverige, og at en god del av jerven som identifiseres i fylket også bruker områder i nabolandet.

Avgang av jerv

Antallet jerv felt på lisensfelling, skadefelling, ekstraordinært uttak og evt. annen kjent avgang varierer en del mellom år. De siste tre årene har kjent avgang årlig vært på rundt ti dyr, hvorav fire til seks tisper (tispevalper er ikke medregnet).

Kart over påviste ynglinger i Skandinavia 2022. Kilde: Rovdata.

Kartet viser alle jerveindivider identifisert fra prøveinnsamling i Norge, Sveige og Finland vinteren 2022. Representert med deres respektive midtpunkter. Rød = tisper, blå = hann. Kilde: Rovdata.

en

Tabellen viser kjent avgang av jerv i perioden 2015 - 2023. Skifte mellom de ulike årene etter at evt. hiuttak og ekstraordinært uttak på våren er avsluttet.

	Lisensfellingskvote	Felt på lisensfelling	Ekstraord. uttak og hiuttak enkeltdyr (voksne + valper)	Annen kjent avgang	Sum avgang tisper (valper ikke medregnet)	Sum avgang
2015/2016	16	6	7+6	0	9	19
2016/2017	16	13	6+4	1	8	25
2017/2018	16	1	0	0	0	1
2018/2019	16	8	2	0	5	10
2019/2020	16	5	4+2	0	4	11
2020/2021	19 ¹	8	0	3	6	11
2021/2022	18	6	2	1	6	9
2022/2023	18	6	0	0	2	6

¹Opprinnelig kvote var på 16 jerv, men denne ble økt til 19 mot slutten av jakta.

Tap av sau og rein til jerv

Tabellen viser tapsutvikling i sauenæringa i Nordland i perioden 2010 - 2022. Kilde: Rovbase.

Beiteår	Tot. omsøkt tap til alle rovviltarter (sau og lam)	Antall påviste tap til jerv	Erstattet til jerv (sau og lam)	Totalt erstattet, alle rovviltarter (sau og lam)
2010	8537	49	1499	4495
2011	6659	45	938	3577
2012	8222	52	1343	4599
2013	7935	47	1139	4305
2014	6834	56	1420	3714
2015	5585	62	1133	2934
2016	5035	44	1021	2458
2017	4587	12	795	2045
2018	4729	8	763	2369
2019	5575	66	1255	3065
2020	5200	49	1160	2800
2021	4960	42	819	2624
2022	5111	16	823	2556

Tabellen viser tapsutvikling i Nordland reinbeiteområde i perioden 2009 - 2023. Kilde: Rovbase

Beiteår	Tot. omsøkt tap, alle rovviltarter	Antall påviste tap til jerv	Erstattet til jerv	Totalt erstattet
2009/10	5750	27	986	2809
2010/11	6417	38	1112	2923
2011/12	6225	27	1061	2863
2012/13	7234	48	1321	3539
2013/14	6644	39	1136	3119
2014/15	6487	31	1101	2976
2015/16	6849	60	1140	3163
2016/17	7157	61	1222	3021
2017/18	6871	70	1153	3027
2018/19	6390	50	1277	2960
2019/20	6299	39	1272	3226
2020/21	7054	43	1204	3464
2021/22	6749	44	1154	3270
2022/23		32		

Sekretariatets vurdering

Lisensfelling er en skademotivert felling av et bestemt antall individer av en viltart. Kvoten fastsettes av offentlig myndighet og det kreves at jegeren er registrert som lisensjeger i jegerregisteret for å kunne delta.

I St.mld. nr. 15 (2003 – 2004) er det lagt opp til en økt vektlegging av lisensfelling og kvotejakt som framtidige beskatningsformer på rovvilt. Innenfor rammen av norsk lovverk og hensynet til Bernkonvensjonens bestemmelser, vil dette innebære at felling av jerv kan foregå som lisensfelling. Bakgrunnen for dette er ønske om å utvikle jakt- og fellingsformer som sikrer økt alminneliggjøring av rovviltartene og bred deltakelse av lokale jegere. Dette er videre omtalt i Stortingets rovviltforlik i 2011, hvor det fremgår at det er en målsetting at lisensfelling skal bli hovedvirkemiddelet i bestandsregulering av jerv, slik at ekstraordinære uttak av ynglelokaliteter over tid kan reduseres til et minimum.

Tabellen ovenfor om antall felt jerv viser at det er nødvendig å arbeide for bedre uttelling under lisensfelling av jerv i fylket. Det viktigste arbeidet med dette gjøres gjennom jervejaktprosjektet i regi av Prosjekt Utmark, som er finansiert gjennom FKT-midler. Størrelsen på lisensfellingskvota har de siste årene ikke vært begrensende for uttak av jerv i noen områder i fylket utenfor vedtatte forvaltningsområder for jerv.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 avviker, men at tiltaket vil kunne medføre at målet nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnader ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken. Naturmangfoldloven § 8 sier at offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på eksisterende og tilgjengelig kunnskap om arters bestandssituasjon, samt effekt av påvirkning. Sekretariatet viser til at vårt forslag blant annet baserer seg på oppdatert tilgjengelig kunnskap om jervens bestandssituasjon og utvikling slik det er beskrevet ovenfor. Jervebestanden i Nordland har i flere år ligger nær bestandsmålet. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Det er høy dødelighet blant jervunger det første året, blant annet på grunn av infanticid. Avgangen av voksen jerv skjer hovedsakelig gjennom lisens- og skadefelling, samt enkelte påkjørsler. Men det avdekkes også ulovlig felling og forsøk på ulovlig felling av jerv i Nordland og tilgrensende områder i Sverige, som resulterer i at det er en viss usikkerhet i den samlede belastningen på jervebestanden. Føre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. I dette tilfelle foreligger det betydelig kunnskap om bestanden av jerv i Norge og Nordland, jf. avsnittet ovenfor. Selv om endelig rapport over antall jerveynglinger i 2023 ikke blir publisert før 1. oktober, og det dermed fortsatt er noe usikkerhet knyttet til det siste årets registreringer, samt noe usikkerhet i den samlede belastningen på jervebestanden, vurderer sekretariatet likevel at man i denne saken har tilstrekkelig med kunnskap til å fatte vedtak.

Statsforvalteren i Nordland har i sitt forslag til kvote for lisensfelling på jerv tatt utgangspunkt i kunnskap om bestandssituasjon for jerv, skadesituasjon på sau og rein, samt føringer og målsettinger vedtatt i forvaltningsplanen og i gjeldene regelverk og rammevilkår.

Om arealdifferansiering og kvotestørrelse

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være tydelige forvaltningsmessige forskjeller i hhv. prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder. Statsforvalteren legger til grunn for at rovviltnemnda i Nordland, med sin geografiske differensiering, har forsøkt å ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Fordelingen mellom prioriterte områder for sau og rein og prioriterte områder for rovvilt i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er tillagt vekt i vurderingen av nødvendig kvotestørrelse for jerv.

Vi vil imidlertid påpeke at de definerte sonene for yngling av jerv er svært små sett i forhold til bestandsmål og sonene stemmer i liten grad overens med historisk utbredelse for jerv i fylket. Dette gjør at det blir vanskelig å bruke planen som forvaltningsverktøy for jerv, siden det er urealistisk at bestandsmålet kan oppnås innenfor de definerte sonene. Dersom man forvalter jerven i samsvar med prinsippene i forvaltningsplanen, og lykkes med uttak i tråd med disse, mener vi at det må regnes med at bestanden av jerv i Nordland vil reduseres til godt under bestandsmålet. Vår faglige vurdering er derfor at kvotestørrelse og kvotefordeling må ta utgangspunkt i et kompromiss mellom nemndas målsettinger i planen og hensynet til de bestemte bestandsmålene for regionen. Vi viser i den sammenheng til Miljødirektoratets uttalelse til forvaltningsplanen hvor det bl.a. sier: *«Det er en primær oppgave for rovviltnemnda å oppnå de nasjonale fastsatte bestandsmål for regionene. Dette innebærer at planens beskrivelser av bruk av lisensfelling som virkemiddel utenfor det avsatte området ikke kan praktiseres slik som forutsatt. Det kan ikke legges til grunn at oppnåelsen av bestandsmålet er avgrenset til det aktuelle avsatte området. Med et område som trolig ikke kan forventes å inneha 10 årlige ynglinger innenfor planens virketid vil nødvendigvis også reproduksjoner utenfor det fastsatte området måtte inngå i den årlige måloppnåelse».*

De siste årene har antall registrerte ynglinger svingt omkring bestandsmålet, fra 12 ynglinger i 2020, åtte i 2021 og 11 ynglinger i 2022. Per 27. april i år er det foreløpige tallet én yngling. SNO jobber fortsatt med bestandsovervåkingen. Det har i år, som i tidligere år vært variable vær- og kjøreforhold, og vi legger til grunn at det kan bli påvist flere ynglinger utover 2023.

Dersom nemnda ønsker å forsøke å endre utbredelsen av jerv i fylket slik at bestandsmålet så langt som mulig oppnås innenfor de vedtatte jervesonene, bør nemnda være restriktiv med lisensfelling i disse områdene. Av de 11 påviste ynglingene i 2022, var det kun fire innenfor de vedtatte jervesonene. I 2021 og 2020 var det hhv. to og fire ynglinger innenfor jervesonen.

Tabellene ovenfor med tapsutvikling viser at det er betydelige tap av rein til jerv i fylket, men med litt nedgang i erstatta dyr fra driftsåret 2020/2021 til 2021/2022. Det er også en nedgang i påviste tap av rein til jerv i driftsåret 2022/2023 (hvor erstatningsoppgjøret ikke er gjennomført enda). Også for sau blir det erstattet en god del tap til jerv, med tilnærmet uforandret nivå fra 2021 til 2022. Antall påviste tap av sau til jerv er kraftig redusert fra godt over 100 årlige skadetilfeller tidlig på 2000-tallet, til kun 16 i 2022, hvor nesten alle var knyttet til en konkret skadesituasjon i Rana.

Vi vurderer at tapsomfang og -utvikling sammen med kunnskap om bestandssituasjonen for jerv i fylket gjør at det er riktig å åpne for lisensfelling.

Sekretariatet foreslår etter en helhetsvurdering av situasjonen at lisensfellingskvota settes til 15 jerv, hvorav inntil syv tisper. Vi vurderer at et slikt uttak vil ha en skadereduserende effekt samtidig som det ikke vil være til skade for jervebestandens overlevelse, og at et slikt uttak vil bidra til å stabilisere bestanden omkring 10 årlige ynglinger. Kvoteforslaget er likt det vi foreslo i 2022, men noe lavere enn nemndas vedtak i fjor (18 jerv hvorav ni tisper). Imidlertid er vårt forslag fortsatt større enn hva som er felt de siste årene. Begrunnelsen for noe lavere jervekvota er et relativt høyt uttak av tisper de siste tre årene, samt at årets ynglere registrering viser færre ynglinger enn normalt på denne tiden av registreringsperioden. Vi gjør oppmerksom på at områdene nord for Rombaken omfattes av jervekvota fastsatt av rovviltnemnda i region 8.

Fordeling av kvota

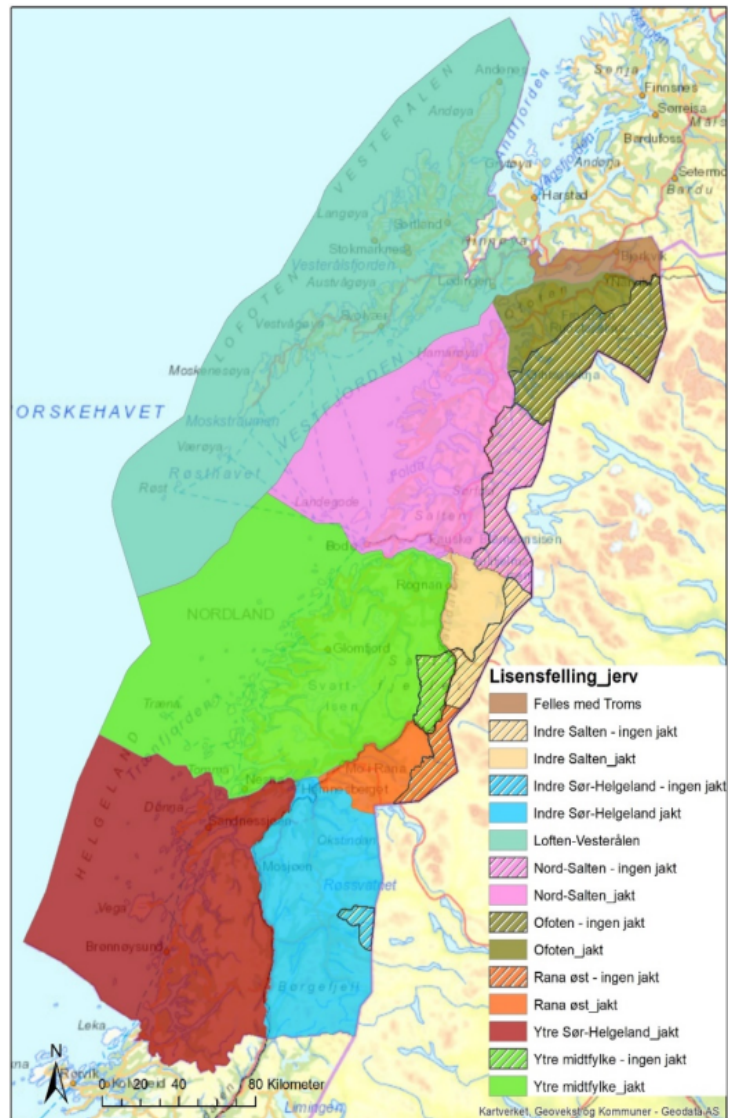
Rovviltnemndene for region 7 og 8 har inngått avtale om at det ved fastsetting av kvoter for lisensfelling av jerv i grenseområdene mellom Nordland og Troms og Finnmark, skal fastlandsdelen av Nordland nord for Rombaken omfattes av kvotevedtak for Troms og Finnmark, og derunder administreres lisensjakta i det område av Statsforvalteren i Troms og Finnmark. Dette innebærer at kvote for region 7 fordeler seg i fylket sør for Rombaken (+ evt. Lofoten og Vesterålen).

Vi foreslår at fjorårets inndeling videreføres. Det vil si at det ikke åpnes for lisensfelling innenfor de vedtatte forvaltningsområdene for jerv. Dette vil være i samsvar med KLDs klageavgjørelse av 19.09.2017 for lisensfellinga 2017/2018. Videre foreslår vi at man ved jaktstart starter med hele kvota tildelt samlet for alle fellingsområder unntatt i de prioriterte jervesonene. Etter hvert som det felles dyr, kan Statsforvalteren i samråd med rovviltnemnda avgrense tildelingen til avgrensede fellingsområder ut fra hvor det er felt jerv, skadesituasjonen for sau og særlig for rein, bestandssituasjon for jerv og føringer i forvaltningsplanen.

De vedtatte jervesonene i

forvaltningsplanen er markert som

skraverte områder i kartet. For at grensene mellom de ulike fellingsområdene skal være enklere å forholde seg til under jakt, har vi gjort små tilpasninger slik at grensene følger tydelige formasjoner i landskapet (elver, veier, fjorder). Vi vurderer at disse justeringene ikke endrer på prinsippene i den vedtatte soneinndelingen.

Kart over forslag til fellingsområder for jerv 2023/2024 (kartet er ikke oppdatert med justert fylkesgrense mellom Nordland og Troms og Finnmark, men det har ingen praktisk betydning for lisensfellinga i Nordland).

Sak 12/2023 Kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv 2023/2024

Roviltnemnda har myndighet til å fastsette kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv for perioden 1. juni – 15. februar når bestanden ligger over det nasjonale fastsatte bestandsmålet for arten i regionene, jf. §§ 7 og 8 i rovforskrifta.

Tall fra nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt i Norge viser at bestandsmålet for jerv og ulv er oppnådd, mens det for gaupe og bjørn ikke er oppnådd. Statsforvalteren vurderer at rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefellingstillatelser på jerv og ulv for perioden 01.06.2023 – 15.02.2024.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Roviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for jerv og ulv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for betinget fellingstillatelser for jerv og ulv i Nordland 2023/2024 derfor ligger hos nemnda.

Roviltnemnda i Nordland fatter vedtak om to (2) betingede fellingstillatelser på ulv og fire (4) betingede fellingstillatelser på jerv i perioden 01.06.2023 – 15.02.2024.

Lovgrunnlaget

Lovgrunnlaget for forslaget er lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold §§ 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 8.

Roviltforskrifta § 8 (kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv):

«*Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til Statsforvalteren for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein. Kvote for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar. (..)*»

Videre er følgende politiske føringer og rammevilkår lagt til grunn for forslaget:

- St. meld. nr. 15 (2003 – 2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003 – 2004)
- Rovviltforliket vedtatt av Stortinget 17.06.2011, jf. dokument 8:163 S (2010 – 2011) om endringer i forvaltningen av rovvilt.
- Forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt 20.03.2017.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven §§ 1 og 5, er det et mål at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet sees i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og foretas slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. 52 (2008 – 2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4, og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Roviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen, skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Det følger av § 14 første ledd i naturmangfoldloven at tiltak etter loven skal avvies mot andre viktige samfunnsinteresser. Andre ledd slår fast at vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammene som gjelder den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtak om kvote for betinget skadefelling gjelder innenfor områder hvor det foregår reindrift, og vi anser at det i vedtaket vises til at det i våre vurderinger har vært lagt vekt på skadeomfanget og potensialet for roviltskader på både sau og tamrein.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. 8. Statsforvalteren legger til grunn av dette vedtak blant annet bygger på kunnskap om ulvens og jervens bestandssituasjon. Vi vil i den forbindelse vise til beskrivelsen av bestandssituasjonen for ulv og jerv i Nordland nedenfor, samt beskrivelse av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Sekretariatet legger til grunn at kravene i § 8 er oppfylt.

Føre-var-prinsippet kommer hovedsak til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. Statsforvalteren vurderer at dette ikke er tilfelle i denne saken. Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Sekretariatet har i forbindelse med vurdering av kvotestørrelse, også tatt hensyn til den samlede belastningen jervebestanden og ulv utsettes for eller vil bli utsatt for, herunder kunnskap om skadefelling og annen irregulær avgang. Saken gjelder kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv, og sekretariatet anser derfor at § 11 i naturmangfoldloven ikke er relevant. Det følger av rovviltforskriftens formål, jf. § 1, at forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder. Prioriteringen mellom prioriterte områder for sau og rein og prioriterte områder for rovvilt i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er tillagt vekt i vurderingen av nødvendig kvotestørrelse for betinget skadefelling av ulv og jerv. Dette er i samsvar med prinsippene i naturmangfoldloven § 12.

Om iverksetting av betingede skadefellingstillatelser

Betinget skadefelling er et vedtak med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 om felling av enkeltindivid av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på bufe eller tamrein, der det på forhånd er fastsatt kvote og vilkår av overordnet myndighet.

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelse skal skje gjennom lisensfelling og kvotejakt.

Statsforvalteren kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksettelse av felling innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt at rovviltnemnd eller Miljødirektoratet. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling, skal forskrift om forvaltning av rovvilt følges. Videre skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan for rovvilt i regionene. Gjeldene forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland ble vedtatt den 20. mars 2017. Den er som kjent hentet inn til behandling i KLD, jf. brev av 2. juli 2018, og vedtatt forvaltningsplan er gjeldende fram til behandlingen er ferdig.

I rovviltforskrifta § 9 står følgende: «*felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:*

- a. *området betydning som beitemark,*
- b. *skadens omfang og utvikling*
- c. *potensialet for framtidige skader*
- d. *mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak.»*

En fellingstillatelse kan iverksettes i flere områder, forutsatt at nødvendig kommunikasjon er etablert for å hindre overskyting av vedtatt kvote. Det kan gis midler til godtgjøring, administrasjon og organisering av fellingslag i samsvar med rovviltforskriften § 9 og § 9a.

Bestandsmål og myndighet til å fastsette kvote for betingede skadefellingstillatelser
Landet er delt inn i åtte forvaltingsregioner med tilhørende nasjonale mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser. Nordland er en egen forvaltningsregion med følgende bestandsmål:

- 10 årlige ynglinger av gaupe
- 10 årlige ynglinger av jerv
- 1 årlig yngling av bjørn
- 0 årlige ynglinger av ulv

Når bestanden ligger over de nasjonale fastsatte målene for den enkelte region, kan en rovviltnemnd tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til Statsforvalteren for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein, jf. rovviltforskriften § 8. Vurderingen av om nemnda har myndighet skal for bjørn og ulv baseres på dokumenterte data om siste års ynglinger. For gaupe og jerv skal vurderingen av nemndas myndighet baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de siste tre årene. Det er data fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt som skal legges til grunn, jf. rovviltforskrifta § 7, og kvota for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar.

Ved kvotefastsettelse skal nemnda legge vekt på den regionale forvaltningsplanen, data om biologiske og bestandsmessige forhold, og om skade- og konfliktsituasjon, jf. rovviltforskrifta § 7 andre ledd.

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, jf. rovviltforskrifta § 3. Det vises her til NINA rapport 2079, *Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2022* og rapport *Bestandsovervåking av ulv vinteren 2021-2022. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia 1-2022*.

Ut fra de nevnte vilkårene når det gjelder myndighet og bestandssituasjon for de store rovdyra, har nemnda myndighet til å fastsette kvote for betingede skadefellingstillatelser på jerv og ulv i Nordland for perioden 1. juni 2023 til og med 15. februar 2024. Når det gjelder gaupe og bjørn, har Miljødirektoratet myndighet til å fastsette eventuelle kvoter for betingede fellingstillatelser.

Ulv

Det skal ikke etableres ulv i området med samisk reindrift, noe som vil si at det ikke skal etableres ulv i Nordland. Ulv påvises kun sporadisk i Nordland. Det har ikke vært gitt fellingstillatelser på ulv i fylket siden 1984. I 2004 ble det påvist 11 tap av sau til ulv, men det ble ikke funnet grunnlag for å iverksette felling av ulv. I juni 2020 ble det dokumentert en rein påvist drept av ulv i Bindal

kommune. Utenom dette tilfelle er det siden 2004 ikke med sikkerhet dokumentert sau eller rein drept av ulv i Nordland. Ulv kan streife over store områder under utvandring og ulv kan dermed komme raskt og relativt uforutsigbart inn i fylket både fra sør-Skandinavia og fra den finsk/russiske bestanden.

I den regionale forvaltningsplanen står det om ulv:

«Det er ikke fastsatt nasjonale bestandsmål om yngling av ulv i region 7, Nordland. De siste tiårene har det kun sporadisk blitt registrert enkeltindivid av ulv i Nordland.»

Roviltnemnda ønsker ikke ulv i Nordland, og viser til at det ikke skal etableres ulv i områder med samisk tamreindrift. Hele Nordland, bortsett fra deler av Lofoten/Vesterålen, har reinbeitedistrikter.

Forvaltningsprinsipper:

- 2.7.1. Dersom sau og rein dokumenteres drept av ulv, skal det tillates skadefelling.*
- 2.7.2. I en situasjon hvor ulv forekommer kun sporadisk er skadefelling et mer egnet virkemiddel enn lisensfelling dersom det oppstår skader. Dersom det imidlertid etableres seg ulv i regionene, skal det åpnes for lisensfelling».*

Ulv er den rovviltarten i Norge som er mest truet (kategorisert som «kritisk truet» i Norsk rødliste for arter). I St. meld. nr. 15 (2003 – 2004) s 112 om bestandsmål og forvaltningsprinsipper i Nord-Norge foreligger det nasjonale føringer for forvaltning av ulv i Nordland: «Ulv: det skal ikke legges til rette for etablering av familiegrupper eller revirmarkerende par av ulv i regionen. Forvaltningen skal likevel ta særlig hensyn til at individider som vandrer inn i området fra nord eller øst kan representere en særskilt verdi for den ynglende populasjonen i region 3 og i hele Sør-Skandinavia».

Dette, sammen med rovviltforskriftas overordnende mål om å sikre bærekraftig bestander av rovviltarter og bestemmelsene i naturmangfoldloven om å sikre bestandens overlevelse, tilsier at man ved vurdering av terskelen for skadefelling også må vurdere ulvens potensielle genetiske betydning for den sørskandinaviske ulvebestanden.

Jerv

For informasjon om bestandsstatus og avgang av jerv, samt tap av sau og rein til jerv, viser vi til sak 11/2022 i dette saksframlegget.

Forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

Vi viser til sak 11/2023 i dette saksframlegget.

Oppsummering og tilrådning fra sekretariatet

Statsforvalteren vurderer at det er rovviltnemnda som har myndigheten til å fastsette kvote for betinget skadefelling for artene.

Vinteren 2022 ble det påvist 11 jervynglinger og bestanden var dermed over bestandsmålet med et gjennomsnitt på 10,3 ynglinger de tre siste årene. Man kan ut fra generell kunnskap om jervens arealbruk og vandringskapasitet, ikke utelukke at jerv vandrer inn i viktige beiteområder i løpet av sommeren. Ut fra dette vurderer vi at det er potensiale for tap av sau og rein til jerv kommende beitesesong. Det kan dermed oppstå situasjoner hvor det er grunnlag for å kunne innvilge søknader om skadefelling. I denne sammenheng er det riktig å nevne at skadefelling på barmark er svært

vanskelig, også når det er knyttet til ferske tap. I realiteten er skadefelling på barmark er lite reelt virkemiddel for å forebygge tap.

Vi vurderer at skadefelling av inntil fire jerver vil være både tilstrekkelig i forhold til tiltak ved akutte skadesituasjoner og forsvarlig i forhold til målet om å forvalte jervebestanden nærmest mulig bestandsmålet for jerv i Nordland.

Vi vurderer at bestanden hadde tålt en vesentlig høyere kvote enn dette, men at erfaring tilsier at effektuerte fellingsoppdrag i denne perioden blir færre, og at denne kvoten ikke vil være begrensende ved vurdering av betingede fellingstillatelser. Det er ved lisensfelling bestanden av jerv skal reguleres. Vi bemerker at kvoten for lisensfelling behandles av nemnda i samme møte, og at jerv som felles ved skadefelling etter at lisensfellingskvota er satt, blir belastet kvota for lisensfelling.

De siste årene har Statsforvalteren i Nordland hatt en kvote på to betingede fellingstillatelser på ulv. Dette mener vi vil være tilstrekkelig også for sesongen 2023/2024.

Konklusjon

Ut fra retningslinjer for iverksetting av fellingstillatelser, bestandssituasjon ift. nasjonale bestandsmål, tapssituasjonen i fylket og tidligere års erfaringer med fellingstillatelser, tilrår vi en kvote på to (2) betingede fellingstillatelser på ulv og fire (4) betingede fellingstillatelser på jerv for perioden 1. juni 2023 til og med 15. februar 2024.

Sak 13/2023 Eventuelt

Ingen eventuellsaker er mottatt ved utsendelse av saksframlegg.

Med hilsen

Katrine Erikstad (e.f.)
landbruks- og reindriftsdirektør

Oddlaug Ellen Knutsen
fylkesmiljøvernssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Vedlegg 1 - Akuttsaker behandlet av SFNO
- 2 Vedlegg 2 - Brev til nemnda

ROVVILTNEMNDA I REGION 7 Nordland

Interessenter

Deres ref

Vår ref
2022/8155

Arkivnr
434.11

Dato
08.05.2023

Protokoll møte 2/2023 - Rovviltnemnda for region 7 - Nordland

Dato: 5. mai 2023
Sted: Microsoft Teams
Tid: 13:30 – 15:30
Sekretariat: Statsforvalteren i Nordland

Med på møte:

Fra nemnda:

Berit Hundåla	Nordland fylkeskommune
Kim Haugen Schei	Nordland fylkeskommune
Kristine Helland Blind	Sametinget
Linda Veronika Eidet	Nordland fylkeskommune
Per Ole Oskal	Sametinget
Stig Tore Skogsholm	Nordland fylkeskommune

Fra sekretariatet

Charlotte Holmstad Arnesen	Statsforvalteren i Nordland
Jostein Øvervatn	Statsforvalteren i Nordland
Stein Tage Domaas	Statsforvalteren i Nordland
Tore Vatne	Statsforvalteren i Nordland
Øyvind Skogstad	Statsforvalteren i Nordland

Observatører

Anders Braa, deler av møtet	Miljødirektoratet
Berit Gjerstad	Mattilsynet
Erlend Furuhovdet	Statens naturoppsyn
Martin Drevvatn	Statens naturoppsyn
Vegar Pedersen	Statens naturoppsyn

Berit Hundåla ønsket velkommen.

Sak 7/2023 Godkjenning av innkalling

Roviltnemndas vedtak:

Roviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner innkalling og saksliste til møte 2/2023 uten merknader.

Sak 8/2023 Godkjenning av protokoll fra møte 1/2023

Roviltnemndas vedtak:

Roviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner protokoll fra møte 1/2023 uten merknader.

Sak 9/2023 Drøftinger/orienteringer/referatsaker

a) **Orientering fra Miljødirektoratet om aktuelle saker**

Orientering v/Anders Braa, se vedlegg.

b) **Orientering fra Statens naturoppsyn om aktuelle saker**

Orientering v/Vegar Pedersen.

c) **Orientering fra Mattilsynet om aktuelle saker**

Orientering v/Berit Gjerstad, se vedlegg.

d) **Fagrappporter og lignende:**

• [Brøseth, H., Kopatz, A. & Kleven, O. 2023. DNA-basert overvåking av brunbjørn i Norge i 2022. NINA rapport 2267. Norsk institutt for naturforskning.](#)

e) **Akuttsaker behandlet av Statsforvalteren**

Dato	Område	Hva
27.03.2023	Saltdal/Bodø	Intensiv gjeting/helikoptersamling av rein
28.03.2023	Saltdal/Bodø	Tillatelse til skadefelling av gaupe
11.04.2023	Narvik	Avslag på søknad om skadefelling av gaupe
11.04.2023	Steigen	Intensivt tilsyn av sau
14.04.2023	Hattfjelldal	Intensiv gjeting av rein
20.04.2023	Hamarøy/Steigen	Avslag på søknad om skadefelling av gaupe

f) **Brev til nemnda**

Dato	Fra	Tema
23.03.2023	MDIR	Oversendelse av klage – kvote for betinget skadefelling av gaupe i 2023
31.03.2023	Hattfjelldal sau og geit	Kopi av søknad om uttak av bjørn på vårsnø i Hattfjelldal kommune 2023
12.04.2023	Voengel Njarke rbd	Kopi av søknad om uttak av jerv i Voengel Njaarke reinbeitedistrikt
12.04.2023	KLD	Justering av sats for godtgjøring og ramme for dekning av påløpte utgifter ved skadefellingsforsøk av rovvilt

12.04.2023	Saltfjellet rbd	Kopi av søknad om uttak av jerv
17.04.2023	Jillen-Njaarke rbd	Kopi av søknad om uttak av jerv i Jillen-Njarke reinbeitedistrikt
17.04.2023	KLD	Avgjørelse – klage på vedtak om betinget skadefelling av gaupe 2023
02.05.2023	MDIR	Kvotestemning for betinget skadefelling av ulv – våren 2023 – hele landet
04.05.2023	MDIR	Informasjonsbrev rovviltforvaltning

Rovviltnemndas vedtak:

Sak 9/2023, drøftinger/orienteringer/referatsaker tas til orientering.

Sak 10/2023 Lisensfelling av bjørn 2023

Miljødirektoratet v/Anders Braa anbefalte under orienteringen om aktuelle saker at nemnda burde avvente med å behandle sak 10/2023 om lisensfelling på bjørn på bakgrunn av at Klima- og miljødepartementet snart vil komme med en redegjørelse om hvem som har myndighet til å fatte vedtak om lisensfelling på bjørn i 2023.

Nemnda var enstemmig enig om å avvente behandling av sak 10/2023. Det blir avholdt et nytt møte for behandling av saken når KLD kommer med redegjørelse om hvem som har myndighet til å fatte vedtak om lisensfelling på bjørn 2023.

Sak 11/2023 Lisensfelling av jerv 2023/2024

Sekretariatets forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Rovviltnemndas vedtak:

Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for jerv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for lisensfelling av jerv i Nordland vinteren 2023/2024 derfor ligger hos nemnda.

Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om lisensfelling av jerv innenfor region 7 – Nordland 2023/2024. Kvota settes til totalt 15 jerv, hvorav maksimalt syv tisper.

Nordland fylket deles inn i følgende fellingsområder:

1. Lofoten/Vesterålen
2. Fastlandet nord for Rombaken (inngår i kvote for region 8)
- 3a. Ofoten sør for Rombaken – utenfor jervesonen
- 3b. Ofoten sør for Rombaken – innenfor jervesonen, ingen jakt
- 4a. Nord-Salten – utenfor jervesonen
- 4b. Nord-Salten – innenfor jervesonen, ingen jakt
- 5a. Indre Sør-Salten – Utenfor jervesonen
- 5b. Indre Sør-Salten – Innenfor jervesonen, ingen jakt
- 6a. Ytre midtfylket – utenfor jervesonen
- 6b. Ytre midtfylket – innenfor jervesonen, ingen jakt
- 7a. Rana øst – utenfor jervesonen
- 7b. Rana øst – innenfor jervesonen, ingen jakt
- 8a. Indre sør-Helgeland – utenfor jervesonen
- 8b. Indre sør-Helgeland – innenfor jervesonen, ingen jakt

9. *Ytre sør-Helgeland – utenfor jervesonen*

Ved jaktstart er hele kvota tildelt samlet for alle fellingsområder unntatt de prioriterte jervesonene. Etter hvert som det felles dyr, kan Statsforvalteren i samråd med rovviltnemnda avgrense tildeling til de enkelte fellingsområdene ut fra hvor det er felt jerv, skadesituasjonen for sau og særlig for rein, bestandssituasjonen for jerv og føringer i forvaltningsplanen.

Sak 12/2023 Kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv 2023/2024

Sekretariatets forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Rovviltnemndas vedtak:

Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for jerv og ulv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for betinget fellingstillatelse for jerv og ulv i Nordland 2023/2024 derfor ligger hos nemnda.

Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om to (2) betingede fellingstillatelse på ulv og fire (4) betingede fellingstillatelse på jerv i perioden 01.06.2023 – 15.02.2024.

Sak 13/2023 Eventuelt

Berit Hundåla tok opp rovviltsituasjonen i Hattfjelldal og søknaden om uttak av bjørn fra Hattfjelldal sau og geit.

Kim Haugan Schei etterspurte møte mellom rovviltnemnda og klima- og miljødepartementet.

Sekretariatet orienterte om invitasjon fra KLD om styrings- og dialogmøte med rovviltnemndene den 5. juni på Gardermoen.

Møte varte fra 13:30 – 15:30.

Referent: Charlotte Holmstad Arnesen

Vedlegg:

- 1 Vedlegg 2 - Orientering fra Mattilsynet v/Berit Gjerstad
- 2 Vedlegg 1 - Orientering fra Miljødirektoratet v/Anders Braa

ROVVILTNEMNDA I REGION 7 Nordland

Adresseliste

Deres ref

Vår ref
2022/8155

Arkivnr
434.11

Dato
09.05.2023

Vedtak om kvote for lisensfelling av jerv 2023/2024 i rovviltregion 7 - Nordland

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland har den 5. mai 2023 fattet følgende vedtak:

Rovviltnemndas vedtak:

Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for jerv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for lisensfelling av jerv i Nordland vinteren 2023/2024 derfor ligger hos nemnda.

Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om lisensfelling av jerv innenfor region 7 – Nordland 2023/2024. Kvota settes til totalt 15 jerv, hvorav maksimalt syv tisper.

Nordland fylket deles inn i følgende fellingsområder:

1. Lofoten/Vesterålen
2. Fastlandet nord for Rombaken (inngår i kvote for region 8)
- 3a. Ofoten sør for Rombaken – utenfor jervesonen
- 3b. Ofoten sør for Rombaken – innenfor jervesonen, ingen jakt
- 4a. Nord-Salten – utenfor jervesonen
- 4b. Nord-Salten – innenfor jervesonen, ingen jakt
- 5a. Indre Sør-Salten – Utenfor jervesonen
- 5b. Indre Sør-Salten – Innenfor jervesonen, ingen jakt
- 6a. Ytre midtfylket – utenfor jervesonen
- 6b. Ytre midtfylket – innenfor jervesonen, ingen jakt
- 7a. Rana øst – utenfor jervesonen
- 7b. Rana øst – innenfor jervesonen, ingen jakt
- 8a. Indre sør-Helgeland – utenfor jervesonen
- 8b. Indre sør-Helgeland – innenfor jervesonen, ingen jakt
9. Ytre sør-Helgeland – utenfor jervesonen

Ved jaktstart er hele kvota tildelt samlet for alle fellingsområder unntatt de prioriterte jervesonene. Etter hvert som det felles dyr, kan Statsforvalteren i samråd med rovviltnemnda avgrense tildeling til de enkelte fellingsområdene ut fra hvor det er felt jerv, skadesituasjonen for sau og særlig for rein, bestandssituasjonen for jerv og føringer i forvaltningsplanen.

Postadresse:
Rovviltnemnda i region 7
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405, 8002 Bodø

Leder for rovviltnemnda:
Berit Hundåla
481 23 789
hundaala@online.no

Saksbehandler:
Charlotte Holmstad Arnesen
75 54 78 20

Lovgrunnlag

Vedtaket er fattet i medhold av lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 første ledd b) og § 77, og forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 10.

Saksopplysninger

For nærmere bakgrunn for vedtaket vises det til saksframlegg til sak 11/2023 som kan leses på denne nettsiden: <https://www.rovviltnemnd.no/nb/region7/nemndsmoter/2023/05/ny-side/>

Elektronisk kart over fellingsområdene blir publisert i [digital kartløsning](#) før jaktstart.

Praktisk informasjon om lisensfelling, rapportering og informasjonsplikt vil bli lagt ut på Statsforvalteren i Nordland sin nettside om rovviltforvaltning i forkant av lisensfelling: <https://www.statsforvalteren.no/nb/Nordland/Miljo-og-klima/Rovvilt/Lisensfelling-og-kvotejakt/>

Klage

Vedtaket kan påklages til Klima- og Miljødepartementet innen tre uker, jf. forvaltningslovens §§ 28 og 29 og rovviltforskrifta § 18. En eventuell klage skal framsettes for Rovviltnemnda i region 7 – Nordland, jf. forvaltningsloven § 32.

Med hilsen

Berit Hundåla
leder for rovviltnemnda

ROVVILTNEMNDA I REGION 7 Nordland

Adresseliste

Deres ref

Vår ref
2022/8155

Arkivnr
434.11

Dato
09.05.2023

Vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv i region 7 - Nordland 2023/2024

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland har den 5. mai 2023 fattet følgende vedtak:

Rovviltnemndas vedtak:

Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for jerv og ulv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for betingede fellingstillatelser for jerv og ulv i Nordland 2023/2024 derfor ligger hos nemnda.

Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om to (2) betingede fellingstillatelser på ulv og fire (4) betingede fellingstillatelser på jerv i perioden 01.06.2023 – 15.02.2024.

Vedtaket er fattet med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, og forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 8.

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 om felling av enkeltindivid av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på bufe eller tamrein, der det på forhånd er fastsatt kvote og vilkår av overordnet myndighet. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelse skal skje gjennom lisensjakt eller kvotejakt.

Statsforvalteren kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling innenfor ramme av kvote for betinget skadefelling. Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling, skal forskrift om forvaltning av rovvilt følges. Videre skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan for rovvilt i regionen.

For nærmere bakgrunn for vedtaket vises det til saksframlegg til sak 12/2023 som kan leses på denne nettsiden: <https://www.rovviltnemnd.no/nb/region7/nemndsmoter/2023/05/ny-side/>

Klage

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 og rovviltforskrifta § 18. En eventuell klage skal framsettes for rovviltnemnda i region 7 – Nordland, jf. forvaltningsloven § 32.

Med hilsen

Berit Hundåla
leder for rovviltnemnda

post@aktivtrovdyrvern.no
ida.skjerden@hotmail.com

Klima- og miljødepartementet
Miljødirektoratet
Statsforvalteren region 7
Rovviltnemnda region 7

Dato: 09.05.2023

Klage fra Aktivt Rovdyrvern på roviltnemnda region 7s vedtatte kvote for betinget fellingstillatelser for ulv og jerv i region 7

Sak 19/2023

Hitsatt utdrag fra nemndas vedtak datert 08.05.2023

Rovviltnemndas vedtak: Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for jerv og ulv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for betinget fellingstillatelser for jerv og ulv i Nordland 2023/2024 derfor ligger hos nemnda. Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om to (2) betingede fellingstillatelser på ulv og fire (4) betingede fellingstillatelser på jerv i perioden 01.06.2023 – 15.02.2024.

Nordland ligger som kjent utenfor definert ulvesone hvor ulv skal ha særlig prioritet. Likevel vil det leilighetsvis komme streifulver inn i Nordland i et forsøk på å etablere seg her eller for å dra videre sørover.

ARV ber om å få innsyn i region 7s strategier for å ivareta eventuelle skadegjørere som har potensielt viktige gener som kan redusere innavlsproblematikken i Norges ulvebestand. Disse ulvene skal ha særlig beskyttelse og må ha forrang foran beitedyr. Dessverre ser vi at 13 slike viktige ulver er skutt siden 2016, til tross for at hele forvaltningen baserer seg på at minst en slik kommer inn i Norges ulvebestand hver ulvegenerasjon eller hvert femte år. Det lave antallet ulver er grunnlagt på dette, samtidig som en ikke kompenserer for dette med å sørge for 'innførsel' av friske gener, eller kompenserer ved å øke antall ulver tilsvarende ved manglende innkomst av friske gener. Det gjøres alt for lite nå for å ivareta disse ulvene, det skytes først og analyseres etterpå.

Når det gjelder jerv er bestandsmålet oppfylt regionalt. Imidlertid åpner nemnda for å skyte 15 jerver innenfor sitt område på kvotejakt. Dette må ses i sammenheng. Jerv er sterkt truet på Artsdatabankens rødliste og Norge har et særlig ansvar for å ivareta jerven da vi har 25% av Europas bestand. Nordland består i stor grad av naturlige habitater for jerv og vi bærer ansvar for å ivareta også roviltets naturlige leveområder og tilrettelegge for dem der, selv om ikke alle områder er roviltprioriterte, noe de selvsagt burde ha vært.

Aktivt Rovdyrvern ber om at begge vedtakene overprøves, sett hen til våre forpliktelser i henhold til Bernkonvensjonen, Naturmangfoldloven, Lov om dyrevelferd, Rovviltforskriften. Vi vil også henstille om at den helt uakseptable praksisen med hiuttak av jervemor og hennes unger bringes til opphør.

Ida Skjerden
for Aktivt Rovdyrvern

Kopi: Leder Jim Schelander

post@aktivtrovdyrvern.no
ida.skjerden@hotmail.com

Dato: 09.05.2023

Klage fra Aktivt Rovdyrvern på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv 2023/2024, og betinget fellingstillatelse for jerv og ulv i rovviltregion 7 – Nordland

Saksnr 2022/8155

Hitsatt utdrag fra Rovviltnemnda region 7 – vedtak om jervejaktkvote, kursivert, datert 08.05.2023.

Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for jerv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for lisensfelling av jerv i Nordland vinteren 2023/2024 derfor ligger hos nemnda. Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om lisensfelling av jerv innenfor region 7 – Nordland 2023/2024. Kvota settes til totalt 15 jerv, hvorav maksimalt syv tisper.

ARV noterer at jakt er unntatt inne i jervesonene. Dette er gledelig og dessverre ingen selvfølge med dagens forvaltning av fredet rovvilt.

Jerv ble fredet i 1973/1982 etter å ha vært funksjonelt utryddet i Norge etter eksessiv jakt. Jerv er en ansvarsart for Norge idet vi har ca 25 % av den europeiske bestanden.

Det ble skutt 6 jerv i lisensfellingsperioden hvorav to tisper i region 7. Så langt er det 5 påviste ynglinger i Nordland. Jervebestanden har hatt en betydelig nedgang de siste årene nasjonalt og regionalt. På jervetelleren på Rovdata fremgår det at det er påvist 50 jervekull i Norge så langt i år og dette er en gledelig oppgang, men vi har pt ikke god oversikt over hvor mange av disse som er drept.

Jaktkvoten i år var på 151 jerv, hvorav 86 tisper. 51 jerv ble drept totalt på jakt. I tillegg kommer SNOs skadefellinger i etterkant av jakttiden. Imidlertid fremgår det ikke hvor mange som er skutt på ekstraordinære hiuttak eller skadefellinger; 10 jerver var drept på skadefelling pr 10.03.2023.

I skrivende stund pågår det fire hiuttak på jerv rundt i Norge. SNO er gitt flere beslutninger om hiuttak nå på vårparten. Hiuttak strider med internasjonale forpliktelser og forbud mot å jakte på dyr i yngletiden. Det bryter også viltlovens § 19 om human jakt. Hiuttak er en helt uakseptabel avlivningsform. Vi henstiller om at dette kommer til opphør.

En ser at totalt blir dette et uforholdsmessig høyt tall av drepte dyr av en sterkt truet art. Dette i kombinasjon med at jaktperioden ble fremskyndet fra 15. september til 20. august fra og med 2022, noe som også må sies å være i strid med fredningsplikten i yngletid.

Bestandsmålet for Nordland er på 10 valpekull. ARV kan derfor ikke se at bestandsmålet for regionen er oppfylt slik rovviltnemnda konkluderer. Skillet mellom den østlige og nordlige bestanden går på fylkesgrensa mellom Nordland og Troms. ARV vil derfor anmode om at en vedtar at det ikke skal jaktes på jerv i region 7 neste sesong.

ARV begjærer prinsipielt at kvotevedtaket forkastes i sin helhet, subsidiært at en reduserer antall jervetipser som kan drepes fra 7 og ned til et minimum. Dette fordi jakta griper inn i yngletiden og når jervemor fraskytes sine små, så skytes de små også. Drap på jervetisper er følgelig langt mer inngripende for bestanden enn avskyting av enkelte hanner.

Ida Skjerden
for Aktivt Rovdyrvern

Kopi: Leder Jim Schelander

Til:

Rovviltnemnda i region 7
v/ Statsforvalteren i Nordland
sfnopost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Ref: 2022/8155

Dato: 26.05.2023

**Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv i region 7 – Nordland
2023/2024**

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv i region 7 Nordland i 2023/2024. Rovviltnemnda har vedtatt kvoter for betinget skadefelling på to ulv og fire jerv i perioden 01.06.2023 til og med 15.02.2024.

Innledning

NOAH mener vedtaket er i strid med Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven. Jerv er kategorisert som sterkt truet, og ulv som kritisk truet på den norske rødlista. I 2022 ble det registrert kun 45 ynglinger av jerv og 32-33 individer av helnorske ulv i Norge.^{1 2} Dette er et katastrofalt lite antall for bestandens overlevelse, og bør medføre at det ikke under noen omstendigheter tillates skadefelling av verken jerv eller ulv. Selv om bestandsmålene er oppfylt, påpeker NOAH at disse er satt altfor lavt, spesielt med tanke på Norges forpliktelse til å ta vare på artene (spesielt jerv), samt det faktum at bestandsmålene verken er basert på forskning eller i utgangspunktet var ment å være maksimumsmål.

NOAH understreker at jerv er en norsk ansvarsart, ettersom en stor del av den europeiske jervebestanden lever i Norge (mellom 25-50 %³). Det er skammelig at det er slik norske

¹ <https://rovdatabanken.no/Nyheter/ArtMID/17026/ArticleID/6346/Under-100-ulver-pavist-i-Norge-hittil-i-vinter.aspx>.

² Mattisson, J., Höglund, L., Hedmark, E. & Brøseth, H. 2022. Bestandsovervåking av jerv i 2022. Inventering av jerv 2022. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia. Bestandsstatus for stora rovdyr i Skandinavia. 3-2022. 30 s.

³ Eldegard K, Syvertsen PO, Bjørge A, Kovacs K, Støen O-G og van der Kooij J (24.11.2021). Pattedyr: Vurdering av jerv *Gulo gulo* for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken. <https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/28397>.

myndigheter behandler truede dyr, og ikke minst en norsk ansvarsart. NOAH minner om at vi står midt i en naturkrise, og at Norge nylig undertegnet en naturavtale som er tydelig på at alle land må stanse aktiviteter som fører til risiko for at ville dyr blir utryddet. I Norge er den rådende politikken overfor rovdyr nettopp en slik faktor.

Forskning viser at dreping av rovdyr ikke er det mest effektive for å forebygge skader på beitedyr. Dette kommer av at det alltid vil vandre nye individer av samme art til de samme områdene. Man gjør ikke områdene mindre attraktivt for nye dyr ved å felle enkeltindivider av rovdyr, og resultatet blir rutinemessig skyting av truede rovdyr som egentlig skal være fredet. Hovedkonklusjonen fra studier om hvordan redusere konflikt mellom beitedyr og rovdyr er derimot at man legger vekt på ikke-letale forebyggende tiltak. NOAH minner også om at Norge er forpliktet etter Bernkonvensjonen til å finne andre løsninger enn skyting.

NOAHs vurdering

1. Vilkåret om bestandenes overlevelse er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldloven (nml.) § 18 kan vedtak om felling kun treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

NOAH kan ikke se hvordan rovviltnemnda kan forsvare felling av arter som er sterkt truet og kritisk truet i Norge. I pressede og små bestander slik som jerve- og ulvebestanden, vil ethvert uttak kunne ha store konsekvenser for artene som helhet. Det er også store genetiske utfordringer med både jerve- og ulvebestanden, hvilket medfører at det ikke bør tillates kontinuerlige skadefelling og lisensjakt på disse artene.

Vinterens overvåkning av ulv i Norge er avsluttet og det er dokumentert færre enn 100 ulv i landet.⁴ Det er påvist 62-65 ulver i helnorske revir og grenserevir, hvorav kun 32-33 har helnorsk tilhold (tall etter at drepte dyr er trukket fra). Det er første gang siden vinteren 2015-2016 at det påvises færre enn 100 ulver i Norge. Dette er svært bekymringsverdig, og det betyr at det ikke under noen omstendigheter bør gjennomføres skadefelling av ulv.

Når det gjelder jerv ble det registrert totalt 164 ynglinger av jerv i Skandinavia i 2022.⁵ Av disse ble 45 ynglinger påvist i Norge. Dette tilsvarer en reduksjon på 15 ynglinger (-25 %) sammenliknet med 2021. Dette kan tyde på et dårlig år for yngling av jerv, noe som kan ha sammenheng med klima, snøforhold, høye jaktkvoter og andre økologiske faktorer. Dette er

⁴ <https://rovdata.no/Nyheter/ArtMID/17026/ArticleID/6346/Under-100-ulver-pavist-i-Norge-hittil-i-vinter.aspx>.

⁵ Mattisson, J., Höglund, L., Hedmark, E. & Brøseth, H. 2022. Bestandsovervåking av jerv i 2022. Inventering av jerv 2022. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia. Bestandsstatus för stora rovdjur i Skandinavien. 3-2022. 30 s.

forhold som verken sekretariatet eller rovviltnemnda vurderer i denne saken. Å ikke ta hensyn til økologiske vurderinger er dårlig naturforvaltning og er etter NOAHs syn i strid med nml. § 8 (kunnskapsgrunlaget).

Vedtaket viser ikke til noen tidsramme for å få bestandene ut av status som sterkt og kritisk truet, og det er heller ikke en plan som beskriver andre måter for hvordan målet i nml. § 5 vil bli nådd. Dette innebærer at økologiske mål blir satt til side til fordel for ikke-økologiske hensyn, og oppfyllelsen av forpliktelser i nml. § 5 blir utsatt til en ubestemt fremtid. NOAH vil understreke at forpliktelsen i § 5 nml. innebærer å ta tiltak for å forbedre bevaringsstatusen, slik at ulv og jerv ikke lenger ville være utrydningstruet. Norge har denne forpliktelsen overfor det internasjonale samfunnet, på grunnlag av Bernkonvensjonens artikkel 2.

Føre-var-prinsippet:

NOAH mener at på grunn av de genetiske utfordringene for bestandene og det høye innavlsnivået i den skandinaviske ulvebestanden, bør føre-var-prinsippet komme til anvendelse i denne saken. Tatt også i betraktning at flere stabile familiegrupper og revirmarkerende par av ulv har blitt skutt de siste årene, må det sikres at tiltak som planlegges og gjennomføres ikke medfører fare for langsiktig overlevelse og levedyktighet av ulvebestanden i Norge. I denne forbindelse er NOAH spesielt bekymret for at vedtaket ikke angir hva slags innsats som skal gjøres for å identifisere den genetiske opprinnelsen til streifende ulv.

Med tanke på at innavl er en alvorlig trussel mot den skandinaviske ulvebestanden, bør innsats og ressurser for å identifisere genetisk viktige individer gis mye større betydning enn det som kommer fram i vedtaket. NOAH mener at rovviltnemnda i dette tilfellet ikke har sikret at fellingen ikke medfører fare for langsiktig overlevelse og levedyktighet av den skandinaviske ulvebestanden i Norge.

Både ulv og jerv er svært mobile dyr, og de går inn i områder som er beiteprioritert. Vilåret om lav terskel for felling av ulv og jerv utenfor forvaltningssonene kan ikke tolkes slik at det ikke er noen terskel for felling i det hele tatt. NOAH kan heller ikke se at dette var målet for Stortinget. Ellers ville det blitt etablert «ingen terskel» i stedet for «lav terskel». NOAH reagerer derfor sterkt på rovviltnemndas utsagn om at de «ikke ønsker ulv i Nordland». Det å tolerere at rovdirene går inn og passerer gjennom områder som er beiteprioritert kan være avgjørende for å sikre overlevelsen av bestandene på lang sikt. Dette gjelder særlig for den skandinaviske ulvebestanden som lider av dårlig genetisk variasjon og derfor bør all genetisk utveksling tilrettelegges for i størst mulig grad. Det betyr at et visst «skadepotensiale» må tolereres også utenfor ulvesonen, og at skade på beitedyr må forhindres på andre måter enn letale grep.

2. Vedtaket er ikke tilstrekkelig skademotivert

NOAH mener at de vedtatte kvotene er uforholdsmessig høye, og at det ikke finnes noe juridisk grunnlag for å åpne opp for skadefelling av utrydningstruede rovdyr av et slikt omfang, jf. nml. § 18 bokstav b.

NOAH understreker at det ikke foreligger et skadeomfang som tilsier at det bør iverksettes betinget skadefellingskvoter på to ulv og fire jerv i region 7. I 2004 ble det påvist 11 tap av sau til ulv og i 2020 ble det dokumentert en rein tatt av ulv i Bindal kommune, men utover dette er det ikke dokumentert tap av sau eller rein til ulv i Nordland. Når det gjelder jerv har omfanget av tap av sau til jerv vist en nedgang over flere år i region 7. I 2022 var det kun 16 påviste tap av sau til jerv. Det er også nedgang i påviste tap av rein til jerv i driftsåret 2022/2023, og i beiteåret 2022/23 ble det kun påvist 32 rein tapt til jerv. I den forbindelse henviser NOAH til Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention, vedtatt av den Stående Komiteen den 2. desember 2011 hvor det lyder i henhold til anvendelse og fortolkning av artikkel 9 første ledd bokstav b (som tilsvarer nml. § 18 første ledd bokstav b): «(...) *The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)*»

På lignende måte har Lovavdelingen uttalt at «*loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje*» (Lovavdelingens uttalelse den 15.12.2016, s 5). NOAH mener at dette minstekravet ikke er oppfylt i vedtaket.

NOAH kan ikke se at rovviltnemnda har gitt begrunnelse eller vist bevis om at skade forårsaket av ulv og jerv i region 7 eller skadepotensialet er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad at nml. § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt.

3. Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldlovens § 18 er det adgang til felling av rovdyr kun dersom vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, er oppfylt. Det finnes mange alternativer til nedskyting av ulv og jerv, hvilket betyr at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt, jf. nml. § 18.

Verken sekretariatet eller rovviltnemnda har drøftet andre ikke-letale forebyggende tiltak. Det er opp til nemnda å foreslå og beskrive slike løsninger, og nemnda har ikke gjort dette. Vedtaket oppfyller dermed ikke kravet om prioritering av andre løsninger uttalt på side 7 i vedlegg til Revised resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention: «*The competent national authority should choose, among possible alternatives, the most*

appropriate one that will have the least adverse effects on the species while solving the problem. The reasoning of the choice should be objective and verifiable.»

Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor skyting er den eneste tilfredsstillende løsningen i denne saken, og heller ikke forklart hvorfor andre løsninger ikke er tilfredsstillende. Derfor kan NOAH ikke se at et av hovedvilkårene for anvendelse av unntaket er oppfylt, jf. nml § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.

Bedøving og flytting av enkeltindivider av ulv og jerv til andre områder er et virkemiddel som ofte ikke blir vurdert eller brukt i såkalte «skadesituasjoner». Det må også vurderes å flytte sau og tamrein til områder der det er mindre sannsynlighet for konflikt mellom beitedyr og rovdyr. Om våren kan utslipp av beitedyr til utmark utsettes. Det er også mulig å gjennomføre tiltak slik at beitedyr ikke slippes ut i rovdryrområder overhodet. Forvaltningen har gode intensiver i form av tydelig økonomisk kompensasjon for innkjøp av fôr til fôring på gårder. Det finnes også tilskudd til sauehold som velger å holde dyrene hjemme i beitesesongen. Det finnes også rovviltsikre gjerder, droner, vokterhund og flaggliner, som alle er forebyggende tiltak som har vist seg å være effektivt i andre land.^{6 7}

En av hovedkonklusjonene fra studier om hvordan redusere rovdyr- og husdyrkonflikter er at det bør legges mer vekt på ikke-letale forebyggende tiltak.^{8 9 10 11 12 13} Ikke-selektiv felling av rovdyr har kun kortsiktig effekt og er ikke effektivt med hensikt å forhindre ytterligere angrep. Dette er på grunn av at det vandrer inn andre individer av den samme arten i området.

⁶ Iliopoulos et al., 2019. Tools for co-existence: fladry corrals efficiently repel wild wolves (*Canis lupus*) from experimental baiting sites.

<https://bioone.org/journals/wildlife-research/volume-46/issue-6/WR18146/Tools-for-co-existence--fladry-corrals-efficiently-repel-wild/10.1071/WR18146.short>

⁷ Bruns, Antonia & Waltert, Matthias & Khorozyan, Igor. (2020). The effectiveness of livestock protection measures against wolves (*Canis lupus*) and implications for their co-existence with humans. *Global Ecology and Conservation*. 21. e00868. [10.1016/j.gecco.2019.e00868](https://doi.org/10.1016/j.gecco.2019.e00868).

⁸ Rigg, R., Find'o, S., Wechselberger, M., Gorman, M. L., Sillero-Zubiri, C., & Macdonald, D. W. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272-280.

⁹ Karlsson, J., & Johansson, Ö. (2010). Predictability of repeated carnivore attacks on livestock favours reactive use of mitigation measures. *Journal of Applied Ecology*, 47(1), 166-171.

¹⁰ <https://www.science.org/content/article/no-proof-shooting-predators-saves-livestock>.

¹¹ Treves, Adrian., Krofel, Miha., & McManus, Jeannine. Predator control should not be a shot in the dark. *Front Ecol Environ* 2016; 14(7): 380– 388, [doi:10.1002/fee.1312](https://doi.org/10.1002/fee.1312).

¹² Bruns, Antonia & Waltert, Matthias & Khorozyan, Igor. (2020). The effectiveness of livestock protection measures against wolves (*Canis lupus*) and implications for their co-existence with humans. *Global Ecology and Conservation*. 21. e00868. [10.1016/j.gecco.2019.e00868](https://doi.org/10.1016/j.gecco.2019.e00868).

¹³ Miller, J.R.B., Stoner, K.J., Cejtin, M.R., Meyer, T.K., Middleton, A.D. and Schmitz, O.J. (2016), Effectiveness of contemporary techniques for reducing livestock depredations by large carnivores. *Wildl. Soc. Bull.*, 40: 806-815. <https://doi.org/10.1002/wsb.720>.

NOAH mener det finnes alternative tiltak som er langt mer effektive enn skadefelling for å hindre skade på beitedyr. Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen, og har ikke tilstrekkelig drøftet eventuelle andre løsninger. NOAH mener derfor at vilkåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt i denne saken, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.

Konklusjon

NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av ulv og jerv, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i nml., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022.

NOAH ber om at vår klage tas til følge og at det ikke tillates betinget skadefelling av to ulver og fire jerver i region 7 Nordland i perioden 01.06.2023 til og med 15.02.2024. Vi ber om at vedtaket erklæres ugyldig på grunn av at vilkårene for å tillate skadefelling ikke er oppfylt.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter

v/

Henriette Løkken Diesen (biolog)

Til:

Rovviltnemnda i region 7
v/ Statsforvalteren i Nordland
sfnopost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Ref: 2022/8155

Dato: 26.05.2023

Klage på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 7 – Nordland 2023/2024

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om kvote for lisensfelling av jerv 2023/2024 i rovviltregion 7 – Nordland. Rovviltnemnda i region 7 har fattet en kvote på totalt 15 jerv, hvorav maksimalt syv tisper kan felles vinteren 2023/2024.

Innledende kommentarer

NOAH påpeker at jerv er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste, og at bestanden har vært i nedgang i 2022. NOAH kan ikke se hvordan rovviltnemnda kan forsvare felling av et individ av en art som er sterkt truet i Norge, og sårbar i andre deler av Skandinavia. Jerven er også en norsk ansvarsart, ettersom en stor del av den europeiske jervebestanden lever i Norge (mellom 25-50 %). Det er skammelig at det er slik norske myndigheter behandler truede dyr, og ikke minst en norsk ansvarsart. NOAH minner om at vi står midt i en naturkrise, og at Norge nylig undertegnet en naturavtale som er tydelig på at alle land må stanse aktiviteter som fører til risiko for at ville dyr blir utryddet. I Norge er den rådende politikken overfor rovdyr nettopp en slik faktor.

Forskning viser at dreping av rovdyr ikke er det mest effektive for å forebygge skader på beitedyr. Dette kommer av at det alltid vil vandre nye individer av samme art til de samme områdene. Man gjør ikke områdene mindre attraktivt for nye dyr ved å felle enkeltindivider av rovdyr, og resultatet blir rutinemessig skyting av truede rovdyr som egentlig skal være fredet. Hovedkonklusjonen fra studier om hvordan redusere konflikt mellom beitedyr og rovdyr er

¹ Eldegard K, Syvertsen PO, Bjørge A, Kovacs K, Støen O-G og van der Kooij J (24.11.2021). Pattedyr: Vurdering av jerv *Gulo gulo* for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken. <https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/28397>.

derimot at man legger vekt på ikke-letale forebyggende tiltak. NOAH minner også om at Norge er forpliktet etter Bernkonvensjonen til å finne andre løsninger enn skyting.

NOAHs vurdering

1. Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldloven (nml.) § 18 kan vedtak om felling kun treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

NOAH kan ikke se hvordan rovviltnemnda kan forsvare felling av en art som er kategorisert som sterkt truet i Norge, og sårbar i andre deler av Skandinavia. Denne lisensfelling kan bidra til å redusere bestandens overlevelse på kort og lang sikt. I en presset og liten bestand som jervebestanden i Norge, vil ethvert uttak kunne ha store konsekvenser for arten som helhet. Det er fullstendig uforsvarlig å gi tillatelse til å skyte så mange dyr. Som sterkt truet art på norsk rødliste, skal jerven både etter Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven ivaretas og sikres levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. I tillegg er jerven en norsk ansvarsart, hvilket betyr at vi har et internasjonalt ansvar for å ta vare på den.

Ifølge NINA ble det registrert totalt 164 ynglinger av jerv i Skandinavia i 2022.² Av disse ble 45 ynglinger påvist i Norge. Dette tilsvarer en reduksjon på 15 ynglinger (-25 %) sammenliknet med 2021. Dette kan tyde på et dårlig år for yngling av jerv, noe som kan ha sammenheng med klima, snøforhold, høye jaktkvoter og andre økologiske faktorer. Dette er forhold som verken sekretariatet eller rovviltnemnda vurderer i denne saken. Å ikke ta hensyn til økologiske vurderinger er dårlig naturforvaltning og er etter NOAHs syn i strid med nml. § 8 (kunnskapsgrunnlaget).

NOAH understreker også at det er utfordringer med den genetiske levedyktigheten til jervebestanden i Skandinavia.³ Riksrevisjonens undersøkelse av rovviltforvaltningen viser at myndighetene ikke har lyktes i å etablere et godt samarbeid om forvaltning av jerv på tvers av regiongrensene. Dette er svært bekymringsverdig, og burde medføre at det ikke tillates lisensjakt på jerv. Det bør også tas hensyn til at Klima- og miljødepartementet har hatt innvendinger mot forvaltningsplanen for rovvilt i region 7 siden 2011, fordi den ikke er i samsvar med gjeldende regelverk og nasjonal rovviltpolitikk. Det handler spesielt om rovviltsonene i regionen, som er altfor små og fragmenterte. Miljødirektoratet har påpekt at planen gjør det vanskelig å oppnå

² Mattisson, J., Höglund, L., Hedmark, E. & Brøseth, H. 2022. Bestandsovervåking av jerv i 2022. Inventering av järv 2022. Bestandsstatus for store rovdjur i Skandinavia. Bestandsstatus för stora rovdjur i Skandinavien. 3-2022. 30 s.

³ Riksrevisjonens undersøkelse av rovviltforvaltningen. Dokument 3:13 (2018-2019).

bestandsmål og forvalte virkemidlene i rovviltpolitikken.⁴ Rovviltnemnda er dermed nødt til å legge til rette for ynglende jerv også utenfor de såkalte forvaltningsområdene.

Føre-var-prinsippet:

Det finnes ikke noen forvaltningsplan om langsiktig overlevelse av jervebestanden i Norge, eller noen plan for hvordan bestanden skal fås ut av statusen som sterkt truet på rødlista. I lys av de relaterte usikkerhetene med hensyn til hvordan levedyktigheten av bestanden skal sikres på lang sikt er kravet til kunnskapsgrunnlaget henholdsvis større (jf. § 8 nml.) enn det ville være hvis det var en slik plan vedtatt. Derfor har rovviltnemnda også en større plikt til å vise hvordan den langsiktige overlevelsen sikres ved andre tiltak. NOAH mener at rovviltnemnda ikke har synliggjort noen tiltak som skal sikre at fellingen ikke medfører fare for overlevelse og levedyktighet av jervebestanden i Norge. Bestandsmålet for jerv er altfor lavt til at jervene skal fylle sin naturlige plass og økologiske rolle i naturen.

Det foreligger heller ingen vurdering av konsekvenser av kontinuerlige skadefellingstillatelser og høye lisensfellingskvoter på jerv i vedtaket. Uten bevis konkluderer rovviltnemnda med at fellingen ikke vil true bestandens overlevelse. Dette oppfyller ikke kravet i § 8 i nml. om kunnskapsgrunnlaget til offentlige beslutninger. Siden det foreligger en risiko for alvorlig og irreversibel skade på naturmangfoldet, bør føre-var-prinsippet komme til anvendelse i denne saken.

NOAH mener at en lisensfellingskvote på 15 jerver vil true bestandens overlevelse. Dette betyr at et av vilkårene for å tillate lisensfelling ikke er oppfylt, jf. nml. §§ 9 og 18.

2. Vilåret om skade er ikke oppfylt

NOAH mener at den vedtatte kvoten er uforholdsmessig høy, og at det ikke finnes noe juridisk grunnlag for å åpne for lisensfelling av jerv av et slikt omfang, jf. nml. § 18 bokstav b. NOAH påpeker at omfanget av tap av sau til jerv har vist en nedgang over flere år i region 7. I 2022 var det kun 16 påviste tap av sau til jerv. Det er også nedgang i påviste tap av rein til jerv i driftsåret 2022/2023, og i beiteåret 2022/23 ble det kun påvist 32 rein tapt til jerv. I den forbindelse henviser NOAH til Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention, vedtatt av den Stående Komiteen den 2. desember 2011 hvor det lyder i henhold til anvendelse og fortolkning av artikkel 9 første ledd bokstav b (som tilsvarer nml. § 18 første ledd bokstav b): «(...) *The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)*»

⁴ Riksrevisjonens undersøkelse av rovviltforvaltningen. Dokument 3:13 (2018-2019).

På lignende måte har Lovavdelingen uttalt at «*loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje*» (Lovavdelingens uttalelse den 15.12.2016, s 5). NOAH mener at dette minstekravet ikke er oppfylt i vedtaket.

NOAH kan ikke se at rovviltnemnda har gitt begrunnelse eller vist bevis om at skade forårsaket av jerv i region 7 eller skadepotensialet er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad at nml. § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt.

3. Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldlovens § 18 er det adgang til felling av rovdyr kun dersom vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, er oppfylt. Det finnes mange alternativer til nedskyting av jerv, hvilket betyr at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt, jf. nml. § 18.

Verken sekretariatet eller rovviltnemnda har drøftet andre ikke-letale forebyggende tiltak. Det er opp til nemnda å foreslå og beskrive slike løsninger, og nemnda har ikke gjort dette. Vedtaket oppfyller dermed ikke kravet om prioritering av andre løsninger uttalt på side 7 i vedlegg til Revised resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention: «*The competent national authority should choose, among possible alternatives, the most appropriate one that will have the least adverse effects on the species while solving the problem. The reasoning of the choice should be objective and verifiable.*»

Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor skyting er den eneste tilfredsstillende løsningen i denne saken, og heller ikke forklart hvorfor andre løsninger ikke er tilfredsstillende. Derfor kan NOAH ikke se at et av hovedvilkårene for anvendelse av unntaket er oppfylt, jf. nml § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.

Det finnes en rekke tiltak som har bevist langt større effekt enn å ta livet av rovdyr for å beskytte beitedyr. Det beste tiltaket er å skille rovdyr og beitedyr i tid og rom. Det bør også vurderes å flytte sau og tamrein til områder der det er mindre sannsynlighet for konflikt mellom beitedyr og rovdyr. Det er også mulig å gjennomføre tiltak slik at beitedyr ikke slippes ut i rovdyrrområder overhodet. Det finnes også tilskudd til sauehold som velger å holde dyrene hjemme i

beitesesongen. I tillegg finnes rovviltsikre gjerder, droner, vokterhund og flaggliner, som alle er forebyggende tiltak som har vist seg å være effektivt i andre land.^{5 6}

Det er bevis fra en rekke forskningsstudier at lokale forhold, ikke antallet rovdyr, spiller en nøkkelrolle for å redusere omfanget av tap av husdyr til rovdyr.⁷ En av hovedkonklusjonene fra studier om hvordan redusere rovdyr- og husdyrkonflikter er at det bør legges mer vekt på ikke-letale forebyggende tiltak.^{8 9 10 11 12 13} Ikke-selektiv felling av rovdyr har kun kortsiktig effekt og er ikke effektivt med hensikt å forhindre ytterligere angrep. Dette er på grunn av at det vandrer inn andre individer av den samme arten i området. En undersøkelse gjennomført i Spania kom til at felling av ulv er kontraproduktiv fra et skadehåndterings- og bevaringsperspektiv.¹⁴ Studien anbefalte å sette fokus på bedre dyreholdpraksis (ubeskyttet husdyr er mer utsatt for predasjon). Studien baserte seg på flere nye vitenskapelige publikasjoner og konkluderte med at felling av bestander av store rovdyr er uberettiget av vitenskapelige grunner. Felling undertrykker visse egenskaper i rovdyr og endrer dermed rovdyreneres rolle i økosystemet. Forskerne påpekte dessuten at gjennomføring og utfall av forvaltningstiltak rettet mot store rovdyr bør vurderes av **etiske** grunner. Det er på høy tid at rovviltnemnda oppdaterer seg på nyere forskning innen dette feltet, hvorav resultatene helt klart peker på at felling av truede rovdyr ikke er effektivt for å hindre skade på husdyr.

NOAH mener det finnes alternative tiltak som er langt mer effektive enn lisensfelling for å hindre skade på beitedyr. Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar

⁵ Iliopoulos et al., 2019. Tools for co-existence: fladry corrals efficiently repel wild wolves (*Canis lupus*) from experimental baiting sites.

<https://bioone.org/journals/wildlife-research/volume-46/issue-6/WR18146/Tools-for-co-existence--fladry-corrals-efficiently-repel-wild/10.1071/WR18146.short>.

⁶ Bruns, Antonia & Waltert, Matthias & Khorozyan, Igor. (2020). The effectiveness of livestock protection measures against wolves (*Canis lupus*) and implications for their co-existence with humans. *Global Ecology and Conservation*. 21. e00868. 10.1016/j.gecco.2019.e00868.

⁷ Rigg, R., Find'ò, S., Wechselberger, M., Gorman, M. L., Sillero-Zubiri, C., & Macdonald, D. W. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272-280.

⁸ Rigg, R., Find'ò, S., Wechselberger, M., Gorman, M. L., Sillero-Zubiri, C., & Macdonald, D. W. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272-280.

⁹ Karlsson, J., & Johansson, Ö. (2010). Predictability of repeated carnivore attacks on livestock favours reactive use of mitigation measures. *Journal of Applied Ecology*, 47(1), 166-171.

¹⁰ <https://www.science.org/content/article/no-proof-shooting-predators-saves-livestock>.

¹¹ Treves, Adrian., Krofel, Miha., & McManus, Jeannine. Predator control should not be a shot in the dark. *Front Ecol Environ* 2016; 14(7): 380–388, doi:10.1002/fee.1312.

¹² Bruns, Antonia & Waltert, Matthias & Khorozyan, Igor. (2020). The effectiveness of livestock protection measures against wolves (*Canis lupus*) and implications for their co-existence with humans. *Global Ecology and Conservation*. 21. e00868. 10.1016/j.gecco.2019.e00868.

¹³ Miller, J.R.B., Stoner, K.J., Cejtin, M.R., Meyer, T.K., Middleton, A.D. and Schmitz, O.J. (2016), Effectiveness of contemporary techniques for reducing livestock depredations by large carnivores. *Wildl. Soc. Bull.*, 40: 806-815. <https://doi.org/10.1002/wsb.720>.

¹⁴ Fernández-Gil, A., Naves, J., Ordiz, A., Quevedo, M., Revilla, E., & Delibes, M. (2016). Conflict misleads large carnivore management and conservation: brown bears and wolves in Spain. *PLoS ONE*, 11(3), e0151541., s 10.

begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen, og har ikke tilstrekkelig drøftet eventuelle andre løsninger. NOAH mener derfor at vilkåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt i denne saken, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.

4. Den fastsatte kvoten for lisensfelling av jerv er motivert ut ifra bestandsmål

Sekretariatet skriver i saksfremlegget at «*Vi vurderer at et slikt uttak vil ha en skadereduserende effekt samtidig som det ikke vil være til skade for jervebestandens overlevelse, og at et slikt uttak vil bidra til å stabilisere bestanden omkring 10 årlige ynglinger.*» Det er dermed klart at sekretariatets forslag og vedtaket i seg selv er motivert ut fra et mål om å forvalte bestanden av jerv ned mot det vedtatte bestandsmålet.

NOAH understreker at det ikke er lovlig adgang til lisensfelling av jerv som kun er styrt av bestandsmål. Det finnes ikke hjemmel for ren bestandsdesimering av sterkt truet jerv i loven – det finnes kun hjemmel for å gjøre unntak fra strengt vern dersom helt konkrete vilkår er møtt. Vi henviser her til Lovavdelingens uttalelse den 15. desember 2016 hvor Lovavdelingen konkluderer med at «*Bernkonvensjonen tillater imidlertid ikke at en styrer etter et bestandsmål uavhengig av konvensjonens vilkår for felling.*» (s. 7). Det er oppsiktsvekkende at rovviltneemnda i region 7 begrunner lisensfelling av jerv med bestandsmål, og ser bort i fra lovens krav til lisensfelling som gjelder både utenfor og innenfor forvaltningsområder for jerv. Bruk av unntakene i den hensikt å drive forvaltningsmessige inngrep for å motvirke vekst i eller utbredelse av jervebestanden slik at de forblir i en sterkt truet status, er utelukket for jerv som er oppført i vedlegg II av Bernkonvensjonen. Tvert imot anmoder Anbefaling nr. 163 (2012) fra den Stående Komitéen om å ønske vekst i bestanden velkommen: «*In that context, welcome the natural expansion of large carnivores' populations, especially where this may help a population to reach a satisfactory conservation status and/or improve its genetic variability.*»¹⁵

Konklusjon

NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av jerv, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i nml., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022.

¹⁵ Recommendation No. 163 (2012) of the Standing Committee (30.11.2012) on the management of expanding populations of large carnivores in Europe. Tilgjengelig på: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&id=2010757&Site=&BackColorInternet=B9BDEE&BackColorIntranet=FFCD4F&BackColorLogged=FFC679&direct=true>

NOAH ber om at vår klage tas til følge og at det ikke tillates lisensfelling av 15 jerv i region 7 i 2023-2024. Vi ber om at vedtaket erklæres ugyldig på grunn av at vilkårene for å tillate lisensjakt ikke er oppfylt.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter

v/

Henriette Løkken Diesen (biolog)

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

23/2946-2

19.mai 2023

Vedtaksmyndighet for brunbjørn og retningslinjer

Vi viser til at det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn er på 13 ynglinger per år. Dette følger av rovviltforskriften § 3. Videre sier rovviltforliket av 2011 punkt 2.1.3 andre avsnitt og rovviltforskriften § 7 første ledd at selv om det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen ikke er nådd, overføres vedtaksmyndigheten for brunbjørn til de regionale rovviltnemndene når det er 10 ynglinger eller mer i Norge, med mindre det foreligger særskilte grunner for noe annet. Samtidig følger det av rovviltforliket av 2011 punkt 2.1.3 tredje avsnitt at Klima- og miljødepartementet skal gi retningslinjer til de regionale rovviltnemndene der bestandsmålene ikke er nådd.

Overvåkningsrapporten for brunbjørn i Norge i 2022 (NINA rapport 2267) viser at antall ynglinger i Norge i 2022 er beregnet til 9,5, det vil si 10 ynglinger med normale avrundingsregler. Bestandsmålet regionalt er nådd i region 5 (Hedmark), mens det ikke er nådd i region 6 (Trøndelag og Møre og Romsdal), region 7 (Nordland) og region 8 (Troms og Finnmark).

Klima- og miljødepartementet har på denne bakgrunn bedt Miljødirektoratet vurdere om det bør gis retningslinjer til nemndene i regioner der bestandsmål ikke er nådd, og eventuelt om det foreligger særskilte grunner for at myndigheten ikke bør overføres til alle de aktuelle rovviltnemndene.

Miljødirektoratet skriver i sin vurdering av 17. mars 2023 blant annet at:

«Gitt føringene i rovviltforliket fra 2011, rovviltforskriften og bestandsmålene i de ulike regioner kan vi ikke se at det er særskilte grunner til at myndigheten ikke skal overføres til alle rovviltnemndene. Vi har likevel valgt å presisere hvilke utfordringer

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Gro Kvelprud
Moen
22 24 59 46

som gjelder knyttet til overføringen til nemndene i regionene som ikke har nådd sitt regionale mål.»

«Region 6

Rovviltnemnda i region 6 fikk vedtaksmyndighet for brunbjørn i 2020, og ble tilbakeført til oss i 2021. Antall ynglinger estimert i 2022 er 1,4, som er det samme antallet registrert i 2015 og det laveste antall registrerte ynglinger i regionen. Det er kjent at to av hunndyrene som ligger til grunn for bestandstallene for regionen i 2022 er døde bjørner. Rovdata vurderer det som trolig at man vil se en ytterligere nedgang i antall beregnede ynglinger i denne regionen til neste år (NINA Rapport 2267).

NINA rapport 1952 konkluderer med at forvaltningsområdet i region 6 er stort nok, men at egnet habitat er adskilt geografisk og skaper forvaltningsutfordringer ved at det er veldig få binner som kun har sine leveområder innenfor forvaltningsområdet.

Årsaken til negativ bestandsutvikling de siste par årene vurderer vi å være høy avskytning av binner, som gitt forvaltningsområdets områdeavgrensning naturlig benytter områder både utenfor og innenfor forvaltningsområdet for bjørn. Uavhengig av myndighetsoverføring mener vi det er avgjørende å presisere viktigheten med å ivareta binner i regionen

Region 7

Forvaltningsplanen til rovviltregion 7 slik den foreligger nå er på flere punkt ikke i samsvar med gjeldene politiske føringer eller regelverk, og vi mener fortsatt den ikke er egnet til å ivareta de nasjonale bestandsmål som er satt for regionen. Videre mener vi at planen ikke bidrar til å skape forutsigbarhet og at planen mest sannsynlig vil forsterke konflikter fremfor å bidra til å dempe konflikter.

Figur 2 viser at bestanden av bjørn er langt under målet og slik forvaltningsplanen foreligger i dag vil det bli svært vanskelig å oppnå målsettingen om 1 årlig yngling av bjørn.

Vi vurderer at forvaltningsplanen med forvaltningsområdet som er avsatt til bjørn ikke er egnet som habitat for bjørn og planen er derav ikke egnet som styringsverktøy for rovviltforvaltningen av bjørn i regionen (se vår uttalelse 13. mars 2017 til revidert forvaltningsplan for rovvilt i region 7). Dersom forvaltningen av bjørn skal overføres til rovviltnemnda i region 7 forutsetter det tydelige styringssignaler fra KLD for at både nemnda og sekretariatet skal kunne praktisere en forvaltning som er i tråd med regelverket, være forutsigbar og ikke bidrar til økte konflikter.

Region 8

Utviklingen av bestanden av bjørn i region 8 øker sakte. Det foreligger kun kunnskap om antall ynglinger for hele regionen og det gjøres ikke estimatberegninger for de ulike områdene som rovviltnemnda har fordelt ynglinger til. Ut fra antall registrerte individer har utviklingen av bestanden i Troms vært negativ, men dette er kompensert av en økning i Finnmark. Ved myndighetsoverføring vil det være hensiktsmessig også her å presisere viktigheten med et særlig vern av binner.»

Miljødirektoratet mener departementet bør presisere føringer og forventninger der nemndene får myndighet for en art som ikke har nådd sitt bestandsmål i regionen, og har også gitt innspill på retningslinjer til nemndene.

Departementet viser til rovviltforskriften § 7 første ledd, og at rovviltnemndene, inkludert de som ikke har nådd det regionale bestandsmålet, har vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 ynglinger eller mer i Norge. Departementet anser ikke at det på nåværende tidspunkt foreligger grunner som tilsier å gjøre unntak fra at myndigheten overføres til rovviltnemndene i de aktuelle regionene 6, 7 og 8.

Der en rovviltnemnd har vedtaksmyndighet for brunbjørn uten at det regionale bestandsmålet er nådd, skal nemndene forvalte bjørn i samsvar med disse retningslinjene:

- Rovviltnemndene skal ved eventuelle vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling av brunbjørn forvalte bestanden med formål å nå de regionale bestandsmålene.
- Så lenge bestanden i den enkelte region er under det regionale bestandsmålet, skal det være en restriktiv bruk av virkemiddelet lisensfelling. Eventuell iverksetting av lisensfelling må være i samsvar med virkemiddelets hensikt, som er å begrense veksten og/eller begrense utbredelse av brunbjørn i regionen.
- Av hensynet til bjørnebestanden og muligheten for å nå det regionale bestandsmålet, bør nemndene ved vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling være forsiktig når det gjelder uttak av binner i regioner der man er under bestandsmålet, også utenfor forvaltningsområdet for bjørn.
- Ved vedtak om betinget skadefelling bør det dessuten presiseres hvilke hensyn som skal tas ved kjent forekomst av bjørnebinner og unger i følge med binner. Dagens forvaltningspraksis er at binner med unger og dens unger er unntatt fra tillatelse for felling.
- Vedtak skal baseres på vurderinger der man legger til grunn den kunnskapen som foreligger fra overvåkningsrapportene fra Rovdata, jf. rovviltforskriften § 7 andre ledd:

«Rovviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.»

- Det følger av kommentarene til rovviltforskriften § 7 andre ledd at kravet til presisjon i vedtak øker både med hensyn til bruk av skadefellingstillatelser og kvotejakt/lisensfelling jo nærmere ned mot de nasjonale bestandsmålene den aktuelle rovviltart forvaltes. Kravet til presisjon i vedtak, både med hensyn til bruk av skadefelling og lisensfelling, øker når bestanden ligger under både det regionale og det nasjonale bestandsmålet.
- Dersom nemndene ønsker å fatte vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling for brunbjørn, bør dette gjøres så tidlig som mulig slik at klagesaker kan behandles mens de fortsatt er aktuelle. Klima- og miljødepartementet kan gi vedtak oppsettende

virkning i påvente av eventuell klagebehandling dersom det er nødvendig for at eventuelle klager skal kunne avgjøres mens saken fortsatt er aktuell.

Avslutningsvis viser departementet til at dersom den nasjonale bestanden skulle falle under 9,5 årlige ynglinger, flyttes myndigheten tilbake til Miljødirektoratet for de nemndene som ikke har oppnådd sitt regionale mål.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Gro Kvelprud Moen
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 1
Rovviltnemnda i region 2
Rovviltnemnda i region 3
Rovviltnemnda i region 4
Rovviltnemnda i region 5
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Oslo og Viken
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestland

Adresseliste

Roviltnemnda i region 6	c/o Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600	7734	STEINKJER
Roviltnemnda i region 7	c/o Statsforvalteren i Nordland, Moloveien 10	8002	BODØ
Roviltnemnda i region 8	c/o Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Statens hus	9815	VADSØ

Til:

Rovviltnemnda i region 7
v/ Statsforvalteren i Nordland
sfnopost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Ref: 2022/8155

Dato: 26.05.2023

**Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv i region 7 – Nordland
2023/2024**

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv i region 7 Nordland i 2023/2024. Rovviltnemnda har vedtatt kvoter for betinget skadefelling på to ulv og fire jerv i perioden 01.06.2023 til og med 15.02.2024.

Innledning

NOAH mener vedtaket er i strid med Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven. Jerv er kategorisert som sterkt truet, og ulv som kritisk truet på den norske rødlista. I 2022 ble det registrert kun 45 ynglinger av jerv og 32-33 individer av helnorske ulv i Norge.^{1 2} Dette er et katastrofalt lite antall for bestandens overlevelse, og bør medføre at det ikke under noen omstendigheter tillates skadefelling av verken jerv eller ulv. Selv om bestandsmålene er oppfylt, påpeker NOAH at disse er satt altfor lavt, spesielt med tanke på Norges forpliktelse til å ta vare på artene (spesielt jerv), samt det faktum at bestandsmålene verken er basert på forskning eller i utgangspunktet var ment å være maksimumsmål.

NOAH understreker at jerv er en norsk ansvarsart, ettersom en stor del av den europeiske jervebestanden lever i Norge (mellom 25-50 %³). Det er skammelig at det er slik norske

¹ <https://rovdatabanken.no/Nyheter/ArtMID/17026/ArticleID/6346/Under-100-ulver-pavist-i-Norge-hittil-i-vinter.aspx>.

² Mattisson, J., Höglund, L., Hedmark, E. & Brøseth, H. 2022. Bestandsovervåking av jerv i 2022. Inventering av jerv 2022. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia. Bestandsstatus for stora rovdyr i Skandinavia. 3-2022. 30 s.

³ Eldegard K, Syvertsen PO, Bjørge A, Kovacs K, Støen O-G og van der Kooij J (24.11.2021). Pattedyr: Vurdering av jerv *Gulo gulo* for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken. <https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/28397>.

myndigheter behandler truede dyr, og ikke minst en norsk ansvarsart. NOAH minner om at vi står midt i en naturkrise, og at Norge nylig undertegnet en naturavtale som er tydelig på at alle land må stanse aktiviteter som fører til risiko for at ville dyr blir utryddet. I Norge er den rådende politikken overfor rovdyr nettopp en slik faktor.

Forskning viser at dreping av rovdyr ikke er det mest effektive for å forebygge skader på beitedyr. Dette kommer av at det alltid vil vandre nye individer av samme art til de samme områdene. Man gjør ikke områdene mindre attraktivt for nye dyr ved å felle enkeltindivider av rovdyr, og resultatet blir rutinemessig skyting av truede rovdyr som egentlig skal være fredet. Hovedkonklusjonen fra studier om hvordan redusere konflikt mellom beitedyr og rovdyr er derimot at man legger vekt på ikke-letale forebyggende tiltak. NOAH minner også om at Norge er forpliktet etter Bernkonvensjonen til å finne andre løsninger enn skyting.

NOAHs vurdering

1. Vilkåret om bestandenes overlevelse er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldloven (nml.) § 18 kan vedtak om felling kun treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

NOAH kan ikke se hvordan rovviltnemnda kan forsvare felling av arter som er sterkt truet og kritisk truet i Norge. I pressede og små bestander slik som jerve- og ulvebestanden, vil ethvert uttak kunne ha store konsekvenser for artene som helhet. Det er også store genetiske utfordringer med både jerve- og ulvebestanden, hvilket medfører at det ikke bør tillates kontinuerlige skadefelling og lisensjakt på disse artene.

Vinterens overvåkning av ulv i Norge er avsluttet og det er dokumentert færre enn 100 ulv i landet.⁴ Det er påvist 62-65 ulver i helnorske revir og grenserevir, hvorav kun 32-33 har helnorsk tilhold (tall etter at drepte dyr er trukket fra). Det er første gang siden vinteren 2015-2016 at det påvises færre enn 100 ulver i Norge. Dette er svært bekymringsverdig, og det betyr at det ikke under noen omstendigheter bør gjennomføres skadefelling av ulv.

Når det gjelder jerv ble det registrert totalt 164 ynglinger av jerv i Skandinavia i 2022.⁵ Av disse ble 45 ynglinger påvist i Norge. Dette tilsvarer en reduksjon på 15 ynglinger (-25 %) sammenliknet med 2021. Dette kan tyde på et dårlig år for yngling av jerv, noe som kan ha sammenheng med klima, snøforhold, høye jaktkvoter og andre økologiske faktorer. Dette er

⁴ <https://rovdata.no/Nyheter/ArtMID/17026/ArticleID/6346/Under-100-ulver-pavist-i-Norge-hittil-i-vinter.aspx>.

⁵ Mattisson, J., Höglund, L., Hedmark, E. & Brøseth, H. 2022. Bestandsovervåking av jerv i 2022. Inventering av jerv 2022. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia. Bestandsstatus för stora rovdjur i Skandinavien. 3-2022. 30 s.

forhold som verken sekretariatet eller rovviltnemnda vurderer i denne saken. Å ikke ta hensyn til økologiske vurderinger er dårlig naturforvaltning og er etter NOAHs syn i strid med nml. § 8 (kunnskapsgrunnlaget).

Vedtaket viser ikke til noen tidsramme for å få bestandene ut av status som sterkt og kritisk truet, og det er heller ikke en plan som beskriver andre måter for hvordan målet i nml. § 5 vil bli nådd. Dette innebærer at økologiske mål blir satt til side til fordel for ikke-økologiske hensyn, og oppfyllelsen av forpliktelser i nml. § 5 blir utsatt til en ubestemt fremtid. NOAH vil understreke at forpliktelsen i § 5 nml. innebærer å ta tiltak for å forbedre bevaringsstatusen, slik at ulv og jerv ikke lenger ville være utrydningstruet. Norge har denne forpliktelsen overfor det internasjonale samfunnet, på grunnlag av Bernkonvensjonens artikkel 2.

Føre-var-prinsippet:

NOAH mener at på grunn av de genetiske utfordringene for bestandene og det høye innavlsnivået i den skandinaviske ulvebestanden, bør føre-var-prinsippet komme til anvendelse i denne saken. Tatt også i betraktning at flere stabile familiegrupper og revirmarkerende par av ulv har blitt skutt de siste årene, må det sikres at tiltak som planlegges og gjennomføres ikke medfører fare for langsiktig overlevelse og levedyktighet av ulvebestanden i Norge. I denne forbindelse er NOAH spesielt bekymret for at vedtaket ikke angir hva slags innsats som skal gjøres for å identifisere den genetiske opprinnelsen til streifende ulv.

Med tanke på at innavl er en alvorlig trussel mot den skandinaviske ulvebestanden, bør innsats og ressurser for å identifisere genetisk viktige individer gis mye større betydning enn det som kommer fram i vedtaket. NOAH mener at rovviltnemnda i dette tilfellet ikke har sikret at fellingen ikke medfører fare for langsiktig overlevelse og levedyktighet av den skandinaviske ulvebestanden i Norge.

Både ulv og jerv er svært mobile dyr, og de går inn i områder som er beiteprioritert. Vilåret om lav terskel for felling av ulv og jerv utenfor forvaltningssonene kan ikke tolkes slik at det ikke er noen terskel for felling i det hele tatt. NOAH kan heller ikke se at dette var målet for Stortinget. Ellers ville det blitt etablert «ingen terskel» i stedet for «lav terskel». NOAH reagerer derfor sterkt på rovviltnemndas utsagn om at de «ikke ønsker ulv i Nordland». Det å tolerere at rovdyrene går inn og passerer gjennom områder som er beiteprioritert kan være avgjørende for å sikre overlevelsen av bestandene på lang sikt. Dette gjelder særlig for den skandinaviske ulvebestanden som lider av dårlig genetisk variasjon og derfor bør all genetisk utveksling tilrettelegges for i størst mulig grad. Det betyr at et visst «skadepotensiale» må tolereres også utenfor ulvesonen, og at skade på beitedyr må forhindres på andre måter enn letale grep.

2. Vedtaket er ikke tilstrekkelig skademotivert

NOAH mener at de vedtatte kvotene er uforholdsmessig høye, og at det ikke finnes noe juridisk grunnlag for å åpne opp for skadefelling av utrydningstruede rovdyr av et slikt omfang, jf. nml. § 18 bokstav b.

NOAH understreker at det ikke foreligger et skadeomfang som tilsier at det bør iverksettes betinget skadefellingskvoter på to ulv og fire jerv i region 7. I 2004 ble det påvist 11 tap av sau til ulv og i 2020 ble det dokumentert en rein tatt av ulv i Bindal kommune, men utover dette er det ikke dokumentert tap av sau eller rein til ulv i Nordland. Når det gjelder jerv har omfanget av tap av sau til jerv vist en nedgang over flere år i region 7. I 2022 var det kun 16 påviste tap av sau til jerv. Det er også nedgang i påviste tap av rein til jerv i driftsåret 2022/2023, og i beiteåret 2022/23 ble det kun påvist 32 rein tapt til jerv. I den forbindelse henviser NOAH til Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention, vedtatt av den Stående Komiteen den 2. desember 2011 hvor det lyder i henhold til anvendelse og fortolkning av artikkel 9 første ledd bokstav b (som tilsvarer nml. § 18 første ledd bokstav b): «(...) *The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)*»

På lignende måte har Lovavdelingen uttalt at «*loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje*» (Lovavdelingens uttalelse den 15.12.2016, s 5). NOAH mener at dette minstekravet ikke er oppfylt i vedtaket.

NOAH kan ikke se at rovviltnemnda har gitt begrunnelse eller vist bevis om at skade forårsaket av ulv og jerv i region 7 eller skadepotensialet er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad at nml. § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt.

3. Vilåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldlovens § 18 er det adgang til felling av rovdyr kun dersom vilåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, er oppfylt. Det finnes mange alternativer til nedskyting av ulv og jerv, hvilket betyr at vilåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt, jf. nml. § 18.

Verken sekretariatet eller rovviltnemnda har drøftet andre ikke-letale forebyggende tiltak. Det er opp til nemnda å foreslå og beskrive slike løsninger, og nemnda har ikke gjort dette. Vedtaket oppfyller dermed ikke kravet om prioritering av andre løsninger uttalt på side 7 i vedlegg til Revised resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention: «*The competent national authority should choose, among possible alternatives, the most*

appropriate one that will have the least adverse effects on the species while solving the problem. The reasoning of the choice should be objective and verifiable.»

Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor skyting er den eneste tilfredsstillende løsningen i denne saken, og heller ikke forklart hvorfor andre løsninger ikke er tilfredsstillende. Derfor kan NOAH ikke se at et av hovedvilkårene for anvendelse av unntaket er oppfylt, jf. nml § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.

Bedøving og flytting av enkeltindivider av ulv og jerv til andre områder er et virkemiddel som ofte ikke blir vurdert eller brukt i såkalte «skadesituasjoner». Det må også vurderes å flytte sau og tamrein til områder der det er mindre sannsynlighet for konflikt mellom beitedyr og rovdyr. Om våren kan utslipp av beitedyr til utmark utsettes. Det er også mulig å gjennomføre tiltak slik at beitedyr ikke slippes ut i rovdryrområder overhodet. Forvaltningen har gode intensiver i form av tydelig økonomisk kompensasjon for innkjøp av fôr til fôring på gårder. Det finnes også tilskudd til sauehold som velger å holde dyrene hjemme i beitesesongen. Det finnes også rovviltsikre gjerder, droner, vokterhund og flaggliner, som alle er forebyggende tiltak som har vist seg å være effektivt i andre land.^{6 7}

En av hovedkonklusjonene fra studier om hvordan redusere rovdyr- og husdyrkonflikter er at det bør legges mer vekt på ikke-letale forebyggende tiltak.^{8 9 10 11 12 13} Ikke-selektiv felling av rovdyr har kun kortsiktig effekt og er ikke effektivt med hensikt å forhindre ytterligere angrep. Dette er på grunn av at det vandrer inn andre individer av den samme arten i området.

⁶ Iliopoulos et al., 2019. Tools for co-existence: fladry corrals efficiently repel wild wolves (*Canis lupus*) from experimental baiting sites.

<https://bioone.org/journals/wildlife-research/volume-46/issue-6/WR18146/Tools-for-co-existence--fladry-corrals-efficiently-repel-wild/10.1071/WR18146.short>

⁷ Bruns, Antonia & Waltert, Matthias & Khorozyan, Igor. (2020). The effectiveness of livestock protection measures against wolves (*Canis lupus*) and implications for their co-existence with humans. *Global Ecology and Conservation*. 21. e00868. [10.1016/j.gecco.2019.e00868](https://doi.org/10.1016/j.gecco.2019.e00868).

⁸ Rigg, R., Find'o, S., Wechselberger, M., Gorman, M. L., Sillero-Zubiri, C., & Macdonald, D. W. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272-280.

⁹ Karlsson, J., & Johansson, Ö. (2010). Predictability of repeated carnivore attacks on livestock favours reactive use of mitigation measures. *Journal of Applied Ecology*, 47(1), 166-171.

¹⁰ <https://www.science.org/content/article/no-proof-shooting-predators-saves-livestock>.

¹¹ Treves, Adrian., Krofel, Miha., & McManus, Jeannine. Predator control should not be a shot in the dark. *Front Ecol Environ* 2016; 14(7): 380– 388, [doi:10.1002/fee.1312](https://doi.org/10.1002/fee.1312).

¹² Bruns, Antonia & Waltert, Matthias & Khorozyan, Igor. (2020). The effectiveness of livestock protection measures against wolves (*Canis lupus*) and implications for their co-existence with humans. *Global Ecology and Conservation*. 21. e00868. [10.1016/j.gecco.2019.e00868](https://doi.org/10.1016/j.gecco.2019.e00868).

¹³ Miller, J.R.B., Stoner, K.J., Cejtin, M.R., Meyer, T.K., Middleton, A.D. and Schmitz, O.J. (2016), Effectiveness of contemporary techniques for reducing livestock depredations by large carnivores. *Wildl. Soc. Bull.*, 40: 806-815. <https://doi.org/10.1002/wsb.720>.

NOAH mener det finnes alternative tiltak som er langt mer effektive enn skadefelling for å hindre skade på beitedyr. Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen, og har ikke tilstrekkelig drøftet eventuelle andre løsninger. NOAH mener derfor at vilkåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt i denne saken, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.

Konklusjon

NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av ulv og jerv, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i nml., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022.

NOAH ber om at vår klage tas til følge og at det ikke tillates betinget skadefelling av to ulver og fire jerver i region 7 Nordland i perioden 01.06.2023 til og med 15.02.2024. Vi ber om at vedtaket erklæres ugyldig på grunn av at vilkårene for å tillate skadefelling ikke er oppfylt.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter

v/

Henriette Løkken Diesen (biolog)

Til:

Rovviltnemnda i region 7
v/ Statsforvalteren i Nordland
sfnopost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Ref: 2022/8155

Dato: 26.05.2023

Klage på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 7 – Nordland 2023/2024

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om kvote for lisensfelling av jerv 2023/2024 i rovviltregion 7 – Nordland. Rovviltnemnda i region 7 har fattet en kvote på totalt 15 jerv, hvorav maksimalt syv tisper kan felles vinteren 2023/2024.

Innledende kommentarer

NOAH påpeker at jerv er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste, og at bestanden har vært i nedgang i 2022. NOAH kan ikke se hvordan rovviltnemnda kan forsvare felling av et individ av en art som er sterkt truet i Norge, og sårbar i andre deler av Skandinavia. Jerven er også en norsk ansvarsart, ettersom en stor del av den europeiske jervebestanden lever i Norge (mellom 25-50 %). Det er skammelig at det er slik norske myndigheter behandler truede dyr, og ikke minst en norsk ansvarsart. NOAH minner om at vi står midt i en naturkrise, og at Norge nylig undertegnet en naturavtale som er tydelig på at alle land må stanse aktiviteter som fører til risiko for at ville dyr blir utryddet. I Norge er den rådende politikken overfor rovdyr nettopp en slik faktor.

Forskning viser at dreping av rovdyr ikke er det mest effektive for å forebygge skader på beitedyr. Dette kommer av at det alltid vil vandre nye individer av samme art til de samme områdene. Man gjør ikke områdene mindre attraktivt for nye dyr ved å felle enkeltindivider av rovdyr, og resultatet blir rutinemessig skyting av truede rovdyr som egentlig skal være fredet. Hovedkonklusjonen fra studier om hvordan redusere konflikt mellom beitedyr og rovdyr er

¹ Eldegard K, Syvertsen PO, Bjørge A, Kovacs K, Støen O-G og van der Kooij J (24.11.2021). Pattedyr: Vurdering av jerv *Gulo gulo* for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken. <https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/28397>.

derimot at man legger vekt på ikke-letale forebyggende tiltak. NOAH minner også om at Norge er forpliktet etter Bernkonvensjonen til å finne andre løsninger enn skyting.

NOAHs vurdering

1. Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldloven (nml.) § 18 kan vedtak om felling kun treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

NOAH kan ikke se hvordan rovviltnemnda kan forsvare felling av en art som er kategorisert som sterkt truet i Norge, og sårbar i andre deler av Skandinavia. Denne lisensfelling kan bidra til å redusere bestandens overlevelse på kort og lang sikt. I en presset og liten bestand som jervebestanden i Norge, vil ethvert uttak kunne ha store konsekvenser for arten som helhet. Det er fullstendig uforsvarlig å gi tillatelse til å skyte så mange dyr. Som sterkt truet art på norsk rødliste, skal jerven både etter Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven ivaretas og sikres levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. I tillegg er jerven en norsk ansvarsart, hvilket betyr at vi har et internasjonalt ansvar for å ta vare på den.

Ifølge NINA ble det registrert totalt 164 ynglinger av jerv i Skandinavia i 2022.² Av disse ble 45 ynglinger påvist i Norge. Dette tilsvarer en reduksjon på 15 ynglinger (-25 %) sammenliknet med 2021. Dette kan tyde på et dårlig år for yngling av jerv, noe som kan ha sammenheng med klima, snøforhold, høye jaktkvoter og andre økologiske faktorer. Dette er forhold som verken sekretariatet eller rovviltnemnda vurderer i denne saken. Å ikke ta hensyn til økologiske vurderinger er dårlig naturforvaltning og er etter NOAHs syn i strid med nml. § 8 (kunnskapsgrunnlaget).

NOAH understreker også at det er utfordringer med den genetiske levedyktigheten til jervebestanden i Skandinavia.³ Riksrevisjonens undersøkelse av rovviltforvaltningen viser at myndighetene ikke har lyktes i å etablere et godt samarbeid om forvaltning av jerv på tvers av regiongrensene. Dette er svært bekymringsverdig, og burde medføre at det ikke tillates lisensjakt på jerv. Det bør også tas hensyn til at Klima- og miljødepartementet har hatt innvendinger mot forvaltningsplanen for rovvilt i region 7 siden 2011, fordi den ikke er i samsvar med gjeldende regelverk og nasjonal rovviltpolitikk. Det handler spesielt om rovviltsonene i regionen, som er altfor små og fragmenterte. Miljødirektoratet har påpekt at planen gjør det vanskelig å oppnå

² Mattisson, J., Höglund, L., Hedmark, E. & Brøseth, H. 2022. Bestandsovervåking av jerv i 2022. Inventering av järv 2022. Bestandsstatus for store rovdjur i Skandinavia. Bestandsstatus för stora rovdjur i Skandinavien. 3-2022. 30 s.

³ Riksrevisjonens undersøkelse av rovviltforvaltningen. Dokument 3:13 (2018-2019).

bestandsmål og forvalte virkemidlene i rovviltpolitikken.⁴ Rovviltnemnda er dermed nødt til å legge til rette for ynglende jerv også utenfor de såkalte forvaltningsområdene.

Føre-var-prinsippet:

Det finnes ikke noen forvaltningsplan om langsiktig overlevelse av jervebestanden i Norge, eller noen plan for hvordan bestanden skal fås ut av statusen som sterkt truet på rødlista. I lys av de relaterte usikkerhetene med hensyn til hvordan levedyktigheten av bestanden skal sikres på lang sikt er kravet til kunnskapsgrunnlaget henholdsvis større (jf. § 8 nml.) enn det ville være hvis det var en slik plan vedtatt. Derfor har rovviltnemnda også en større plikt til å vise hvordan den langsiktige overlevelsen sikres ved andre tiltak. NOAH mener at rovviltnemnda ikke har synliggjort noen tiltak som skal sikre at fellingen ikke medfører fare for overlevelse og levedyktighet av jervebestanden i Norge. Bestandsmålet for jerv er altfor lavt til at jervene skal fylle sin naturlige plass og økologiske rolle i naturen.

Det foreligger heller ingen vurdering av konsekvenser av kontinuerlige skadefellingstillatelser og høye lisensfellingskvoter på jerv i vedtaket. Uten bevis konkluderer rovviltnemnda med at fellingen ikke vil true bestandens overlevelse. Dette oppfyller ikke kravet i § 8 i nml. om kunnskapsgrunnlaget til offentlige beslutninger. Siden det foreligger en risiko for alvorlig og irreversibel skade på naturmangfoldet, bør føre-var-prinsippet komme til anvendelse i denne saken.

NOAH mener at en lisensfellingskvote på 15 jerver vil true bestandens overlevelse. Dette betyr at et av vilkårene for å tillate lisensfelling ikke er oppfylt, jf. nml. §§ 9 og 18.

2. Vilåret om skade er ikke oppfylt

NOAH mener at den vedtatte kvoten er uforholdsmessig høy, og at det ikke finnes noe juridisk grunnlag for å åpne for lisensfelling av jerv av et slikt omfang, jf. nml. § 18 bokstav b. NOAH påpeker at omfanget av tap av sau til jerv har vist en nedgang over flere år i region 7. I 2022 var det kun 16 påviste tap av sau til jerv. Det er også nedgang i påviste tap av rein til jerv i driftsåret 2022/2023, og i beiteåret 2022/23 ble det kun påvist 32 rein tapt til jerv. I den forbindelse henviser NOAH til Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention, vedtatt av den Stående Komiteen den 2. desember 2011 hvor det lyder i henhold til anvendelse og fortolkning av artikkel 9 første ledd bokstav b (som tilsvarer nml. § 18 første ledd bokstav b): «(...) *The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)*»

⁴ Riksrevisjonens undersøkelse av rovviltforvaltningen. Dokument 3:13 (2018-2019).

På lignende måte har Lovavdelingen uttalt at «*loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje*» (Lovavdelingens uttalelse den 15.12.2016, s 5). NOAH mener at dette minstekravet ikke er oppfylt i vedtaket.

NOAH kan ikke se at rovviltnemnda har gitt begrunnelse eller vist bevis om at skade forårsaket av jerv i region 7 eller skadepotensialet er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad at nml. § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt.

3. Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldlovens § 18 er det adgang til felling av rovdyr kun dersom vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, er oppfylt. Det finnes mange alternativer til nedskyting av jerv, hvilket betyr at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt, jf. nml. § 18.

Verken sekretariatet eller rovviltnemnda har drøftet andre ikke-letale forebyggende tiltak. Det er opp til nemnda å foreslå og beskrive slike løsninger, og nemnda har ikke gjort dette. Vedtaket oppfyller dermed ikke kravet om prioritering av andre løsninger uttalt på side 7 i vedlegg til Revised resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention: «*The competent national authority should choose, among possible alternatives, the most appropriate one that will have the least adverse effects on the species while solving the problem. The reasoning of the choice should be objective and verifiable.*»

Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor skyting er den eneste tilfredsstillende løsningen i denne saken, og heller ikke forklart hvorfor andre løsninger ikke er tilfredsstillende. Derfor kan NOAH ikke se at et av hovedvilkårene for anvendelse av unntaket er oppfylt, jf. nml § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.

Det finnes en rekke tiltak som har bevist langt større effekt enn å ta livet av rovdyr for å beskytte beitedyr. Det beste tiltaket er å skille rovdyr og beitedyr i tid og rom. Det bør også vurderes å flytte sau og tamrein til områder der det er mindre sannsynlighet for konflikt mellom beitedyr og rovdyr. Det er også mulig å gjennomføre tiltak slik at beitedyr ikke slippes ut i rovdyrrområder overhodet. Det finnes også tilskudd til sauehold som velger å holde dyrene hjemme i

beitesesongen. I tillegg finnes rovviltsikre gjerder, droner, vokterhund og flaggliner, som alle er forebyggende tiltak som har vist seg å være effektivt i andre land.^{5 6}

Det er bevis fra en rekke forskningsstudier at lokale forhold, ikke antallet rovdyr, spiller en nøkkelrolle for å redusere omfanget av tap av husdyr til rovdyr.⁷ En av hovedkonklusjonene fra studier om hvordan redusere rovdyr- og husdyrkonflikter er at det bør legges mer vekt på ikke-letale forebyggende tiltak.^{8 9 10 11 12 13} Ikke-selektiv felling av rovdyr har kun kortsiktig effekt og er ikke effektivt med hensikt å forhindre ytterligere angrep. Dette er på grunn av at det vandrer inn andre individer av den samme arten i området. En undersøkelse gjennomført i Spania kom til at felling av ulv er kontraproduktiv fra et skadehåndterings- og bevaringsperspektiv.¹⁴ Studien anbefalte å sette fokus på bedre dyreholdpraksis (ubeskyttet husdyr er mer utsatt for predasjon). Studien baserte seg på flere nye vitenskapelige publikasjoner og konkluderte med at felling av bestander av store rovdyr er uberettiget av vitenskapelige grunner. Felling undertrykker visse egenskaper i rovdyr og endrer dermed rovdyrenes rolle i økosystemet. Forskerne påpekte dessuten at gjennomføring og utfall av forvaltningstiltak rettet mot store rovdyr bør vurderes av **etiske** grunner. Det er på høy tid at rovviltnemnda oppdaterer seg på nyere forskning innen dette feltet, hvorav resultatene helt klart peker på at felling av truede rovdyr ikke er effektivt for å hindre skade på husdyr.

NOAH mener det finnes alternative tiltak som er langt mer effektive enn lisensfelling for å hindre skade på beitedyr. Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar

⁵ Iliopoulos et al., 2019. Tools for co-existence: fladry corrals efficiently repel wild wolves (*Canis lupus*) from experimental baiting sites.

<https://bioone.org/journals/wildlife-research/volume-46/issue-6/WR18146/Tools-for-co-existence--fladry-corrals-efficiently-repel-wild/10.1071/WR18146.short>

⁶ Bruns, Antonia & Waltert, Matthias & Khorozyan, Igor. (2020). The effectiveness of livestock protection measures against wolves (*Canis lupus*) and implications for their co-existence with humans. *Global Ecology and Conservation*. 21. e00868. 10.1016/j.gecco.2019.e00868.

⁷ Rigg, R., Find'ò, S., Wechselberger, M., Gorman, M. L., Sillero-Zubiri, C., & Macdonald, D. W. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272-280.

⁸ Rigg, R., Find'ò, S., Wechselberger, M., Gorman, M. L., Sillero-Zubiri, C., & Macdonald, D. W. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272-280.

⁹ Karlsson, J., & Johansson, Ö. (2010). Predictability of repeated carnivore attacks on livestock favours reactive use of mitigation measures. *Journal of Applied Ecology*, 47(1), 166-171.

¹⁰ <https://www.science.org/content/article/no-proof-shooting-predators-saves-livestock>.

¹¹ Treves, Adrian., Krofel, Miha., & McManus, Jeannine. Predator control should not be a shot in the dark. *Front Ecol Environ* 2016; 14(7): 380–388, doi:10.1002/fee.1312.

¹² Bruns, Antonia & Waltert, Matthias & Khorozyan, Igor. (2020). The effectiveness of livestock protection measures against wolves (*Canis lupus*) and implications for their co-existence with humans. *Global Ecology and Conservation*. 21. e00868. 10.1016/j.gecco.2019.e00868.

¹³ Miller, J.R.B., Stoner, K.J., Cejtin, M.R., Meyer, T.K., Middleton, A.D. and Schmitz, O.J. (2016), Effectiveness of contemporary techniques for reducing livestock depredations by large carnivores. *Wildl. Soc. Bull.*, 40: 806-815. <https://doi.org/10.1002/wsb.720>.

¹⁴ Fernández-Gil, A., Naves, J., Ordiz, A., Quevedo, M., Revilla, E., & Delibes, M. (2016). Conflict misleads large carnivore management and conservation: brown bears and wolves in Spain. *PLoS ONE*, 11(3), e0151541., s 10.

begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen, og har ikke tilstrekkelig drøftet eventuelle andre løsninger. NOAH mener derfor at vilkåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt i denne saken, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.

4. Den fastsatte kvoten for lisensfelling av jerv er motivert ut ifra bestandsmål

Sekretariatet skriver i saksfremlegget at «*Vi vurderer at et slikt uttak vil ha en skadereduserende effekt samtidig som det ikke vil være til skade for jervebestandens overlevelse, og at et slikt uttak vil bidra til å stabilisere bestanden omkring 10 årlige ynglinger.*» Det er dermed klart at sekretariatets forslag og vedtaket i seg selv er motivert ut fra et mål om å forvalte bestanden av jerv ned mot det vedtatte bestandsmålet.

NOAH understreker at det ikke er lovlig adgang til lisensfelling av jerv som kun er styrt av bestandsmål. Det finnes ikke hjemmel for ren bestandsdesimering av sterkt truet jerv i loven – det finnes kun hjemmel for å gjøre unntak fra strengt vern dersom helt konkrete vilkår er møtt. Vi henviser her til Lovavdelingens uttalelse den 15. desember 2016 hvor Lovavdelingen konkluderer med at «*Bernkonvensjonen tillater imidlertid ikke at en styrer etter et bestandsmål uavhengig av konvensjonens vilkår for felling.*» (s. 7). Det er oppsiktsvekkende at rovviltneemnda i region 7 begrunner lisensfelling av jerv med bestandsmål, og ser bort i fra lovens krav til lisensfelling som gjelder både utenfor og innenfor forvaltningsområder for jerv. Bruk av unntakene i den hensikt å drive forvaltningsmessige inngrep for å motvirke vekst i eller utbredelse av jervebestanden slik at de forblir i en sterkt truet status, er utelukket for jerv som er oppført i vedlegg II av Bernkonvensjonen. Tvert imot anmoder Anbefaling nr. 163 (2012) fra den Stående Komitéen om å ønske vekst i bestanden velkommen: «*In that context, welcome the natural expansion of large carnivores' populations, especially where this may help a population to reach a satisfactory conservation status and/or improve its genetic variability.*»¹⁵

Konklusjon

NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av jerv, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i nml., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022.

¹⁵ Recommendation No. 163 (2012) of the Standing Committee (30.11.2012) on the management of expanding populations of large carnivores in Europe. Tilgjengelig på: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&id=2010757&Site=&BackColorInternet=B9BDEE&BackColorIntranet=FFCD4F&BackColorLogged=FFC679&direct=true>

NOAH ber om at vår klage tas til følge og at det ikke tillates lisensfelling av 15 jerv i region 7 i 2023-2024. Vi ber om at vedtaket erklæres ugyldig på grunn av at vilkårene for å tillate lisensjakt ikke er oppfylt.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter

v/

Henriette Løkken Diesen (biolog)